

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 11. II aastakäik

1. juunil 1927

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas	Emk. 250.—	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . Emk. 4000.—
Poolaastas	„ 150.—	Kõnentraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 „ . „ 2200.—
Välismaale	„ 500.—	Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval,	1/4 „ . „ 1200.—
Poolaastas	„ 300.—	kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.	Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Kaubandus-tööstuskoja esindajad ärimaksu-komisjonidesse. Balti riikide majanduskonverents edasi liikatud. Rahvusvahelise laevaomanikkude ühingu („The Baltic and White Sea Conference“) konverents. Elav ja surnud ärireklaam. Vastuvõetud ja selgitus „Töövaluuta“ arvustusele. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Märgukiri rahaministrile uue tempelmaksuseaduse asjus. Märgukiri teedeministrile vagunite seltsuraha asjus. Narva-Jõesuu maaklerite ja laevade laadimise-lassimise teaksid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Arlettevõtete koosolekuid. Välisbörsid. Turgude ülevaade. Kaubahinnad. Tallinna börsi kursisedel.

Kaubandus-tööstuskoja esindajad ärimaksu komisjonidesse.

Juba kauemat aega ootavad ärieringkonnad pidevusega, millal ometi kord iganud ärimaksuseaduse aja- ja oludekohaselt muudetakse, nii et see seadus ka maksumaksjatele pakub õiglast kaitset.

Ärimaksuseaduse revideerimise vajadusest on kõneldud koosolekul, kirjutatud ajalehis, on vaieldud riigimajandusnõukogus, pommitatud valitsust märgukirjadega, aga tänini kõik asjata. Kord oli küll kuulda, et otsekoheste maksude peavalitsuses olevat teoksil mingisugune kava; sellega tutvustati erakombel ka kaubandus-tööstuskoda, kuid riigikoguni pole need kavad, mis ärimaksuseadust sisuliselt muudaksid, jõudnud. Just kui tahetaks maksumaksjate kannatust panna tuleproovile, kas see on küllalt puhas kui kuld.

Ei tahaks uskuda, et kannatajate kaebamised härra rahaministri kõrvadesse pole ulatunud, kuid härra rahaministril käib nähtavasti üle jõu seda ametkonda, kelle otsekoheks ülesandeks maksuasjade korraldamine, energilisemale tegevusele sundida. Maksude peavalitsus ütleb, et ei saa, ja härra rahaminister näikse peavalitsuse ametnikkude arvamiseiga rohkem arvestavat kui kümnete tuhandete maksumaksjate hädade ja kannatustega.

Hiljuti vilksatas ajalehtedest teade läbi, et riigikogus viimasel minutil, just enne riigikogu suvepuhkusele minekut, ärimaksuseaduse muutmise seadus vastu võetud. Nii mõnigi maksumaksja ehk hellitab endas nüüd lootust, et ärimaksuseaduses vahest ehk sisulisi muudatusi tehtud, mis maksumaksjate seisukorda parandada aitaksid. Need lootused on ekslikud. Riigikogus vastu võetud ärimaksuseaduse muutmise seadus puudutab ainult ja oskonna ärimaksukomisjonide koosseisu, sisuliselt on aga ärimaksuseadus selleks jäänud, milline ta olnud.

Riigikogu poolt vastuvõetud seaduseke kannab kõlavat nimetust: ärimaksuseaduse muutmise seadus. Nagu juba tähendasin, muudab see kolme-nelja paragraafiline seadus ainult ärimaksukomisjonide koosseise, seepärast oleks küll õigem olnud, kui talle pealkirjaks oleks võetud „jaoskonna ärimaksukomisjonide koosseisude seadus“. See oleks selgem olnud. Nüüd aga võib eemalseisjal kergesti tekkida eksiirvamine, nagu oleks seaduses sisulikke muudatusi tehtud, kuna aga nähtavasti veel „aeg pole täis saanud“, mil ärimaksuseadust sisuliselt tahetakse muutmata hakata.

Millised on siis need muudatused, mis uue seadusega ärimaksukomisjonides ette võetakse?

Väga väikesed. Tähtsam muudatus on ainult see, et kaubandus-tööstuskojale õigus antakse igasse jaoskonna komisjoni kolm esindajat valida. Küll on kaubandus-tööstuskoja seaduse otsekoheste mõiste järele Kojal õigus valida kõikidesse komisjonidesse ja nõupidamistele, kus aga kaupmeeste ja töösturite esindus seadusega ette nähtud, oma esindajaid, kuid tänini pole Kojale tegelikult võimalust antud seda oma õigust teostada. Riigikogus nüüd vastu võetud seadus kindlustab Kojale selle õiguse ärimaksukomisjonide kohta, aga ainult poolikult: kuuest maksumaksjate esindajast valib Koda enda poolt ainult kolm, kuna ülejäävad kolm esindajat valivad kas linna- või maaomavalitsused.

Kahtlemata on teatav samm seega edasi jõutud, et kaupmeeste ja töösturite omavalitsusele, kaubandus-tööstuskojale, õigus on kindlustatud oma esindajaid maksumaksumisjonidesse valida, kuid kui palju need kolm esindajat neis komisjonides maksumaksjate kasuks suudavad korda saata, see on teine küsimus, seda enam, et ärimaksuseadus ise sisuliselt muutmata jäetud. Komisjoni enamus võib neid alati maha hääletada. Teine lugu on, kui maa- ja linnavalitsustel korda läheb ka endi poolt neisse komisjonidesse saata asjatundjaid mehi, kes maksjate seisukorda tunnevad ja tõsiselt võtavad; siis võib tõesti midagi kätte saada. Kahjuks on aga omavalitsuste poolt valitud mehed sagedasti „pärteimehed“, kellel maksumaksjate tõsine seisukord vähe tuntud.

Kaubandus-tööstuskojal tuleb aga nüüd tõsiseid mehi leida, keda komisjoni liikmeteks saata. Ärimaksukomisjonidest on huvitatud suur- ja väikekaupmehed, kesk- ja väiketöösturid. Seega kolm sektsiooni (II, III ja V sektsioon). Sektsioonid peaksid nüüd kõrvale heitma küsimuse, kas valitav isik II või V sektsiooni kuulub, peasi aga, et valitav isik oleks aus ja asjatundlik mees. Võrdlemisi vähe on aga meie kaupmeeste ja töösturite hulgas neid, kes ärimaksuseadust tunnevad ja komisjonide töödes asjatundlikud oleksid. Kaupmeeste ja töösturite endi poolt valitud meeste peal lasub vastutusrikas ülesanne kaupmeeste ja töösturite huve õiglaselt kaitsta, sealjuures aga ka vankunata riiklikul seisukohal seista. Seda peab igaüks teadma, kes ennast maksukomisjoni laseb valida — istme soojendajaid pole sinna vaja! Ärgu seepärast tikkugu sirna mehed, kes vahest oma isiklikkudes huvides seda soovitavaks peavad, üldsuse huvid peavad kõige eel käima.

Äride maksustamine on juba alanud. Koja esindajad ei saa enam maksumäärämistööstest osa võtta, see töö on käesoleval aastal tehtud juba enne, kui Koja esindajad maksukomisjonidesse jõuavad. Küll tuleb neil maksumaksjate vastulauseid arutada ja seejuures seista valvel, et õiglus jalule seataks. See on suur ülesanne, ja kui neil korda läheb seda rahuldavalt täita, siis tuleb neile õnne soovida.

R. B.

Balti riikide majanduskonverents edasi lükatud.

Konverentsi põhikirja kava.

Märtsikuu lõpul Kaunases viibides tõstis Eesti kaubandus-tööstuskoja juhatuse esimees hra J. Puhk küsimuse, kas ei oleks otstarbekohane enne rahvusvahelist kaubanduskodade kongressi, mis 26. juunil s. a. Stokholmis kokku astub, ära pidada Balti riikide majanduskonverents, kus Stokholmi kongressi päevakord, niipalju kui see väikesi Balti riike huvitab, esialgu läbi vaadataks ja tähtsamate küsimuste kohta seisukoht võetaks, nii et Balti riikide esindajad Stokholmis täiesti üksmeelselt võiksid välja astuda.

Kaunase kaubandus-tööstuskoda kiitis oma erakorralisel koosolekul selle mõtte heaks ja palus Eesti k.-t.-koja juhatuse esimeest tagasisõidul Riias peatuda ning Riia suuremate majanduslike organisatsioonidega küsimuse kohta läbi rääkida, et Riia majandustegelaste arvamist katsetatava Balti riikide majanduskonverentsi kohta teada saada. Riias ei ole kaubandus-tööstus-

koda, nagu seda on Eestis ja Leedus; tähtsamad majanduslikud organisatsioonid on seal vaid Läti kaupmeeste liit ja Riia börsikomitee. Meie k.-t.-koja esimehel oli nende viimaste esindajatega mõttevahetus, kusjuures Balti majanduskonverentsi küsimus leidis igakülgselt heakskiitmist.

Hiljem teatas ka Meemeli kaubanduskoda, et ta Balti riikide majanduskonverentsi kokkukutsumist täiesti soovitavaks peab.

Esialgu kavatseti, et konverentsi korraldav komitee astub kokku Tallinnas, seab kokku konverentsi päevakorra, kutsub referendid ja määrab kindlaks konverentsi aja ning koha. Hiljem teatas Kaunase kaubanduskoda, et nende esindajal raske Tallinna korraldava komitee istungile sõita; nemad näeksid heal meelel, et korraldav komitee peaks oma istungi Riias, konverents ise aga tuleks kutsuda kokku Tallinna, kust saadikud otsekohe saaksid edasi sõita Stokholmi kongressile.

Läti kaupmeeste liiduga ja Riia börsikomiteega lepiti siis kokku, et korraldav komitee pidi 20. mail kell 12 p. Riia börsikomitee ruumes kokku astuma. Sellest informeeriti ka Kaunase ja Meemeli kaubanduskodasid. Viimased olid nõus.

18. mail saabus aga Kaunase kaubanduskokalt telegramm, milles teatati, et nende esindajad 20. mail korraldava komitee istungist ei saa osa võtta. Päev hiljem saabus umbes samasuline telegramm ka Meemelist. Riia börsikomitee kuisis meie kaubandus-tööstuskokalt telegraafi teel, mis teha sel juhul, kui Leedu esindajad jäävad tulemata, kas korraldava komitee istung ikkagi ära pidada või edasi lükata. Meie Koja juhatus vastas, et tuleks edasi lükata.

Nii jäi korraldava komitee koosolek 20. mail pidamata, sest pole mõtet konverentsi eeltöid teha enne kui ei ole teada, kas leedulased neist osa võtavad või mitte.

Mis põhjusel ei saanud Kaunase ja Meemeli kaubanduskodade esindajad 20. mail Riiga sõita? Ajalehtedes on selle kohta ilmunud märkusi, nagu oleks Leedus praegu Leedu-Saksa kaubalepingu revideerimisel ja sel puhul koja tegelastel puudunud võimalus kodunt ära sõita.

Et Leedu-Saksa kaubaleping taheti võtta revideerimisele, see on õige ja seda kinnitas ka hiljuti end. Leedu rahaminister hra Karvjalis, kes praegu juhib kaubalepingu töid. Kuid kas kaubalepingu tööd olid seevõrra pakilised, et kaubanduskoja esindajad päevaks või paariks poleks saanud Riiga sõita, see on kaheldav.

Tõenäolisem on vahest küll, et Leedu kaubanduskoda, kes seisab suurel määral valitsuse mõju all, mõnesugustel kaalutlustel käesolevat momenti konverentsi ärrapidamiseks kohaseks ei pea. Ei ole ka vist üleaarne oletada, et leedulased vistsisti kardavad, et Riias võivad tulla kõne alla küsimused, millistele Leedus mõned ringkonnad annavad erilise tähtsuse, ja milliste kõne alla võtmine vahest nende ringkondade lootusi võiks tumestada. Ei ole ju saladus, et Leedus leidub ka ringkondi, kes Nõukogude Vene turgudele silmi teevad ja sealtpoolt endi majandusele päästmist ootavad. Kas aga Riias Vene küsimus üldse kõne alla oleks tulnud, on igatahes küsitav.

On siiski lootust, et Leedu konverentsi küsimuses ühineb, kuid siis on küll vaevalt võimalik seda veel enne Stokholmi kongressi ära pidada, aeg jääb lühikeseks. Ent siis tuleb konverents sügiseni edasi lükata ja arutusele võtta sel konverentsil, kuidas reageerida Stokholmi kongressi otsustele.

Üks on aga kindel: tihedam majanduslik koostöö on Balti riikide vahel hädatarviline ja nende riikide majandustegelased peaksid küll

niipalju aega leidma, et ühiste päevamurede üle ühiselt nõu pidada.

Eesti kaubandus-tööstuskoja esimehe hra J. Puhki poolt on kavatsatud korraldava komitee päevakorda ülesvõtmiseks ette panna punktid: 1) Balti riikide majandusliku konverentsi kokkuastumise koha, aja ning osavõtjate kindlaksmääramine; 2) konverentsi päevakorra kokkuseadmine ja referentide määramine; 3) Balti riikide majandusliku konverentsi põhikirja kava läbivaatamine ja kinnitamine. Ühtlasi on hra Puhki poolt kavatsatud esineda korraldavas komitees õige laiaulatusliku

Balti riikide kaubandus-tööstusliku konverentsi põhikirja kavaga, mis allpool täielikult avaldatud.

I. Konverentsi eesmärk ja õigused.

§ 1. Ühise huviesituse loomiseks ja Balti riikide kaubandus-tööstuslike ringkondade tegevuse kooskõlastamiseks ühiste küsimuste selgitamisel ja arutamisel ning tööstuse ja kaubanduse edulks vajaliste abinõude otsimisel, samuti ka nimetatud maade majanduslikule läheneamisele kaasaaitamiseks: luuakse Balti maade kaubanduse ja tööstuse esindajate konverentsid.

§ 2. Konverentsid võivad olla:

- 1) üldised — kõigisse tööstuse ja kaubanduse aladesse puutuvate küsimuste arutamiseks ja
- 2) osalised, — mis arutavad ainult kaubanduse ja tööstuse üksikutesse aladesse puutuvaid küsimusi.

§ 3. Konverentside ülesanded on:

- 1) kaubandus-tööstuse ringkonnile olla abiks nende ühiskondlike ja majanduslike ülesannete selgitamisel;
- 2) aidata kaasa Balti maade riiklike asutustele nimetatud maade kaubanduse ja tööstuse huvidesse puutuvate ühiste küsimuste lahendamisel;
- 3) aidata lahendada praktilisi küsimusi kaubanduse ja tööstuse alal, nagu: transpordi tingimuste hõlbustamine, eriti Balti riikide vaheliste laevaliinide korraldamisel, üksikute tööstuse ja kaubanduse alade koondamisel, pankadevaheliste kokkulepete loomisel jne.

4) aidata kaasa Balti maade ühise majandusliku suuna määramisel ja selle läbiviimisel rahvusvahelistel konverentsidel;

5) aidata kaasa vahekorra paranemisele tööandjate ja tööliste vahel.

§ 4. Konverentsil on juriidilise isiku õigused; ta võib omandada ja võõrandada kinnis- ja vallasvara, soetada kapitale, teha lepinguid ja võtta enda peale kohustusi, samuti esineda kohtuasutustes nõudjana ja kostjana. Konverentsil on oma pitsat.

II. Konverentsi koosseis.

§ 5. Konverentsi liikmeteks võivad olla järgmised Balti riikides asuvad ja nende riikide seaduste alusel tegutsevad organisatsioonid:

- 1) avalik-õiguslikult tegutsevad asutused, nagu: kaubandus-tööstuskodjad, börsid jne.;
- 2) kaubandus-tööstuslikud, krediit-, kinnitus-, raudtee-, laevasõidu ja transpordi kutseorganisatsioonid, kes ühinenud majanduslikul alal.

§ 6. Organisatsioonid, kes soovivad astuda konverentside liikmeteks, teatavad sellest kirjalikult konverentside juhatajale, kes neid liikmeteks arvab, kui organisatsioon vastab § 5 nõuetele.

§ 7. Liikmed võtavad konverentside istungitest osa esindajate kaudu, kusjuures esindajal on nii mitu häält, kui mitu teda valitajale liikmele § 8 põhjal ette nähtud.

§ 8. Häälte arvu saamiseks konverentsidel jaotatakse kõik liikmed kolme kategooriasse; esimesse kategooriasse arvatud liikmel on 3, — teise kategooriasse arvatud liikmel 2 ja kolmandasse kategooriasse arvatud liikmel — 1 hääl.

Konverentsi juhatause ja revisjonikomisjoni valimistel on igal liikmel ainult üks hääl.

Liikmete kategooriasse jaotamist toimetab konverentside juhatus, kusjuures liikmel on õigus soovi avaldada, et teda järgmisse alamasse kategooriasse paigutataks, õigusega tulevikus takistamata üle minna kõrgemasse kategooriasse, mis talle alguses konverentside juhatause poolt määratud.

III. Konverentside asjade valitsemine.

§ 9. Konverentside asjade valitsemine pannakse juhatause peale.

§ 10. Juhatause liikmed valitakse kahe aasta peale järjekorralisel üldisel konverentsil, organisatsioonide esindajate hulgast konverentsil, kaks iga maa poolt.

§ 11. Juhatus valib ühe aasta peale juhatause liikmete hulgast esimehe ja kaks abiesimeest.

§ 12. Juhatause ülesandeks on:

- 1) konverentsidel arutusele tulevate küsimuste kava kokkuseadmine, nende küsimuste esialgne läbitöötamine ja referaatide esitamine konverentsile nende küsimuste kohta; samuti

esitab juhatus konverentsile tema poolt soovitatavate juhatause liikmete kandidaatide nimekirja;

- 2) konverentside kokkukutsumine;
- 3) konverentside otsuste täideviimine;
- 4) konverentside esindamine riiklikkudes ja kogukondlikkudes asutustes;
- 5) juhatause tegevuse piirkonda puutuvate asutustega ja isikutega läbikäimine;
- 6) üldine konverentside asjaajamine;
- 7) uute liikmete konverentside koosseisu vastuvõtmine ja nende kategooriasse jaotamine § 8 põhjal;
- 8) sissetulevate rahasummade vastuvõtmine, hoidmine ja nende kulutamine konverentsi poolt kinnitatud eelarvete või eriotsuste piirides;
- 9) sekretäri ja teiste juhatause ametnikkude ametisse kutsumine eelarvete piirides;

10) konverentsile tegevusaruande, samuti ka rahaliste aruannete esitamine sissetulnud ja kulutatud summade kohta;

11) abinõude ja teede otsimine konverentside tegevuse arendamiseks ja kaubandus-tööstuslike ringkondade täielikumaks organiseerimiseks;

12) akuutsete küsimuste lahendamine, millele edasilükkamine järgmise konverentsi istungini võiks olla asjale kahjulik.

Kõigist rutuliselt astunud sammudest, mis tehtud ilma konverentsi sellekohase otsusega, kannab juhatus ette lähemal üldise konverentsi istungil.

§ 13. Juhatus astub kokku tarviduse järgi. Juhatause otsused on seaduslikud, kui on koos vähemalt pool juhatause liikmete arvust, nende hulgas esimees või üks abiesimeestest. Otsused juhatauses tehakse koosolekust osavõtivate liikmete liithääaltenamusega; häälte poollekkimisel on esimehe hääl otsustav.

§ 14. Juhatusel on õigus oma koosolekust osa võtma kutsuda isikuid, kelle osavõtt arutusel olevate küsimuste otsustamisel leitakse olevat kasulik.

§ 15. Üldise konverentsi otsusel võiakse juhatause liikmetele määrata tasu.

§ 16. Juhatus kutsub ametisse sekretäri, määrab talle konverentsi poolt kinnitatud eelarve piirides tasu ja töötab välja tema tegevusjuhtnõõrid.

§ 17. Kogu konverentside kirj vahetus sinib juhatause nimel juhatause sekretäri allkirjaga. Varanduse aktid, mis tehakse konverentsi otsuste põhjal, samuti volitused juhatause poolt, peavad kandma juhatause esimehe või ühe abiesimehe ja peale selle veel ühe juhatause liikme allkirja. Jooksvate arvete tšekid kirjutatakse alla esimehe või ühe abiesimehe poolt.

IV. Konverentside kokkukutsumise ja töötamise kord.

§ 18. Üldised konverentsid on korralised ja erakorralised. Järjekorraline konverents astub kokku kord aastas eelmise konverentsi poolt kindlaksmääratud ajal. Erakorralised kutsutakse kokku tarviduse järgi, juhatus eelarvamisel, või $\frac{1}{10}$ nõudmisel kogu liikmete häälte arvust. Viimasel juhul peab juhatus konverentsi viibimata kokku kutsuma.

§ 19. Osalised konverentsid kutsutakse kokku juhatus poolt tarviduse järgi, vastavate kaubanduse ja tööstuse alade esindajate soovil.

§ 20. Konverentsi kokkutuleku koht määratakse kindlaks eelmise konverentsi või juhatus poolt.

§ 21. Konverentsi kutsed aja, koha ja päevakorra teatamisega peavad liikmetele tähtkirjades hiljemalt kuu aega enne konverentsi kokkuastumist kätte saadetama. Erakorraliste konverentside suhtes võib see tähtaeg olla lühem.

§ 22. Konverentsi avab juhatus esimees või üks abiesimeestest. Enne töö algust valib konverents mandaatkomisjoni esindajate volituste läbivaatamiseks; kui volitused läbi vaadatud, valitakse presiidium — konverentsi juhataja, kaks abijuhatajat ja sekretariaat.

§ 23. Kõigi päevakorras olevate küsimuste juures peab leiduma juhatus seisukoht. Küsimused, mis liikmete poolt konverentsile arutamiseks esitatud hiljemalt 4 nädalat enne konverentsi kokkuastumist, peavad tingimata tulema konverentsi päevakorda. Erakorraliste konverentside suhtes lühendatakse see tähtaeg kahe nädala peale. Esitatud küsimused, millele esitamisel pole kinni peetud ülaltähendatud tähtaegadest, võivad pääseda päevakorda ainult juhatus eelarvamisel.

§ 24. Konverentsid loetakse otsusvõimelisteks igasuguse esindajate arvu juures; otsused teeb konverents lihthäälteenamusega. Häälte poolekslangemisel loetakse hääletusele pandud ettepanek tagasilükatuks.

§ 25. Põhikirja muutmise või täiendamise küsimus, samuti ka konverentsi asjade likvideerimine võivad tulla arutusele ainult siis, kui need küsimused olid üles võetud väljasaadetud päevakorda. Nende küsimuste otsustamiseks on vajaline, et konverentsil oleks esindatud vähemalt pool kogu konverentsi liikmete häälte arvust ja et $\frac{2}{3}$ koosolejatest hääletaks ettepaneku poolt. Juhul, kui nende küsimuste otsustamiseks

puudub vajaline häälte arv, kantakse need küsimused üle järgmise konverentsi päevakorda, kus need küsimused otsustatakse konverentsil viibivate liikmete lihthäälteenamusega.

V. Konverentsi varandused.

§ 26. Konverentsi varandused koosnevad:

- 1) liikmemaksudest,
- 2) annetustest,
- 3) erikirjanduse väljaandmisest ja muist sissetulekuist.

§ 27. Liikmemaksu suurus määratakse iga eelseisva aasta peale kindlaks üldise konverentsi poolt vastavalt kategooriale, millesse teatav asutus või organisatsioon kuulub.

§ 28. Liikmemaks tasutakse iga kalendri-aasta peale ette.

§ 29. Aruande-aasta kestab 1. jaanuarist 31. detsembrini. Juhatus tegevuse revideerimiseks, samuti raamatute, aruannete, eelarvete ja rahasummade revideerimiseks valib järjekorraline üldine konverents ühe aasta peale 3-liikm. revisjonkomisjoni, kes annab aru järgmisele järjekorralisele konverentsile.

VI. Liikmete väljaastumine, konverentsi tegevuse lõpetamine ja likvideerimine.

§ 30. Liikmed, kes soovivad konverentsi liikmete koosseisust välja astuda, teatavad sellest kirjalikult konverentsi juhatusse ja loetakse seega väljaastunuiks, kusjuures jooksva aasta eest sissemakstud liikmemaksu tagasi ei maksta.

§ 31. Liikmed, kes pole kalendri-aasta kolme esimese kuu jooksul oma liikmemaksu tasunud, loetakse koosseisust väljalangenuiks. Uuesti liikmeks astumine võimaldatakse, peale liikmemaksu võla tasumist, üldises uute liikmete vastuvõtmise korras.

§ 32. Koosseisust väljaastunud või väljalangenuid liikmetel pole õigust konverentsi varanduste peale.

§ 33. Konverentsi tegevuse likvideerimise korral teostab likvideerimist juhatus, kusjuures konverentsidele kuuluv varandus kasutatakse üldkasulikkudeks otstarveteks, mis ühenduses konverentside ülesannetega. Varanduste kasutamise lähema korra määrab ära viimane üldine konverents, kui see aga võimatu, siis konverentsi juhatus.

Rahvusvahelise laevaomanikkude ühingu ("The Baltic and White Sea Conference'i") konverents

Pariisis 3.—7. maini 1927. a.

Eesti laevaomanikkude esindaja konverentsil ins. E. Masik.

Nimetatud ühing, mis oma tegevust algas 22 aastat tagasi Baltimere ja Valgemere laevasõidu huvide kaitsmiseks, on ajajooksul arenenud välja üheks suuremaks rahvusvaheliseks vastavate majandusringkondade koonduseks. Nagu konverentsil selgus, on ühisuse liikmeteks juba 19 riigi laevaomanikud, mille juures koondatud tonnaash ulatub 8.616.406 reg.-tn. Alalisi liikmeid on kokku 413 laevaomanikku ja 210 maaklerit, peale selle 15 rahvuslikku laevaomanikkude ühingut.

Ühingu tegevus avaldub aasta läbi juhatase ja alalise büroo kaudu, kelle juures töötavad veel alalised rahvusvahelised komiteed: mereveo dokumentide komitee, metsaveo komitee ning tegelik juhtiv organ — eksekutiiv-komitee. Ühingu juhatus koosneb presidendist, mitmest au- ja asepresidendist ning direktoritest iga esindatud riigi poolt. See annab ühingule tõsise rahvusvahelise ilme, mis avaldub samuti tegevuses kui ka konverentsidel, kus ka väiksemate riikide laevasõidu huvid küllaldatakse tähelepanu ja kaitset leiavad.

Alaline tegevus seisab igasuguste laevasõidusse puutuvate küsimuste lahendamises ja laevaomanikkude huvide kaitsmises, paralleelselt sellele tegutseb hästi organiseeritud informatsioonibüroo, kust liikmed võivad saada kõige täielikumalt informatsiooni igasugustes küsimustes. Eriti tähtis on ka ühingu töö laevasõidu paberite, eriti veolepingute, ühiste vormide väljatöötamisel ja maksmapanemisel. Ühingu kaudu on kõrvaldatud terve rida raskusi ja arusaamatusi, loodud terve rida soodustusi laevasõidus, — mille juures ühing on võitnud muude majandusorganisatsioonide ja riikide täielise lugupidamise.

See ei võigi olla teisiti, kuna ühingu tegevusest käib läbi punase niidina põhimõte — „vaba laevasõit kõikides sadamates, vaba võistluse alusel, ilma et ühelegi lipule antaks eesõigusi.“

Tähtsamate päevaküsimuste arutamiseks peab ühing võimalikult igal aastal konverentsi, kus valitakse ka juhatus ning alalised komiteed ja võetakse vastu aruanded ning eelarved. Konverentsile seltsivad koosviibimised ja banketid vastastikku ligemaks tundmaõppimiseks.

Tänavune konverents oli huvitav eriti selle poolest, et see läinud aastal söestreiigi tõttu ära jäi, nii et oli kogunenud terve rida küsimusi, mis nõudsid sõelumist ja otsustamist. Kuna ühing töötab kontaktis Inglise „Shipping Chamber'i“ ja Rahvusvahelise kaubanduskoguga, siis on harilikult neil konverentsil vastu võetud otsustel suur mõju, peegeldades vähemalt Euroopa vete laevasõidu ringkondade arvamisi vastavates küsimustes.

Konverentsist võttis osa 300 esitaja ümber kõikidest Euroopa mereriikidest.

Päevakorra sissejuhtivaks osaks, mis peegeldab laevasõidu üldist seisukorda ja majanduslikku ülevaadet, oli nagu harilikult presidendil, tuntud Inglise laevaomaniku T. Salveseni, aadress. Lühidalt kokku võttes toob ta ülevaate läinud aasta laevasõidust, juhtides tähelepanu nende teenete peale, mis laevasõidul maailmajanduse ja rahvaste heakäigu teenistuses, mida tõendab Inglise söestreiigi aeg, kus laevad suutsid muutunud olukorras luua stabiilsust. Loodab, et nüüd on tundemärgid raske laevasõidu kriisi haripunkti möödumiseks, kuid hoiatab arvamast, et niipea tuleks ennesõjaaegne stabiilsus. Manitseb laevaomanikke olema õige ettevaatlikud oma tegevuses, kuna uute mereriikide juuretulek ja alaliselt tõusev konkurents nõuab kõige paremate meetodide ja kalkulatsioonide tarvitamist laevasõidus. Kriipsutab alla, et rahvusvaheline ühistöö viimastel aastatel laevaomanikkude hulgas on kasvanud, mille tõenduseks see ühing kui ka „International Shipping Federation“ (rahvusvaheliste ühingute koondus) j. t., mis kaasa aitab ühiselt teiste organisatsioonidega raskuste kõrvaldamisel, mida viimased aastad igasuguste „trade barriers'ide“ kaudu nähtavale toonud. Tuletab meele suurt tööd nendel aladel Rahvasteliidu ja Rahvusvahelise kaubanduskoguga poolt, kus laevasõidul esmajärgu tähendus. Juhib erilist tähelepanu sellele, et viimastel aegadel on riikide kui ka poliitika tegelaste poolt kitsendatud laevasõidu vabadust, püütud ette seada igasuguseid kunstlikke tõkkeid, mis aga inimkonnale üldiselt kasuks pole. Vabaduse võitmiseks ja tõkete kaotamiseks peaks igal maal eriti aväliku arvamise kaudu intensiivselt tööd tehtama, juhtides tähelepanu, et: 1) laevasõit ei ole sugugi nii meelitavate kasudega, vaid

seotud õige suure riisikoga ning kõikumistega, mida iga rahvas peab silmas pidama selle ala tegevuse hindamisel ning võrdlemisel teistega, 2) laevasõit on üks keerulisematest ja tundlikumatest ettevõtetest, mille raskemakstegemine igasuguste kunstlikkude määrustega võib talle saada saatuslikuks, 3) avalik arvamine ei hinda mitte küllaldaselt seda määratud tähendust, mis on laevasõidul vastavale rahvale ja inimekonnale eriti kaubanduse, tööstuse ja üldise majandusliku arenemise seisukohalt. Kui nendest sügava-

test tõdedest suudetakse vastaval maal ja nende kaudu rahvusvaheliselt aru saada, siis võib loota koguni teisi vahekordi ning raskuste kadumist. Lõpuks juhib tähelepanu ühingu edurikkale tööle, mis on seevõrra laiinenud, et kõne alla tuleb nime ja põhimääruste muutmine.

Need sügavast südame põhjast ning kümnete aastate praktikast tulevad sõnad peaksid ka meie avalikule arvamisele midagi ütlema.

Konverentsi otsuste kohta toome lühida kokkuvõtte järgmises numbris.

Elav ja surnud ärireklaam.

Elava reklaami näiteid. — Kujuka eeskujuliku kuulutuse tüüp ja vead selle esitamisel. — Mõjukaima reklaami liik — korduv reklaam, kinematograafilikkus. — „Reklaamirünnak“ uute leiutuste turulesaatmise korral.

I.

Kui tunnustada, et reklaam (kuulutuse või plakatina) osutub üheks äritegevuse teguriks, siis tohime ka küll samuti — kõneldes reklaami-praksisest meil Eestis — tunnustada, et näeme oma silmi ees mööduvat enamasti surnud, palju harvemini aga elava reklaami.

Vaid vähesed, välismaa tehnilisi ajakirju lugejad, teavad meil, milline hulk uusi huvitavaid mõtteid ning rikkalikku ja sisukat materjali, kui palju kahtlemata kasulikke ja väärtuslikke erialalisi teateid sisaldub eeskätt just välismaade tööstusettevõtete kuulutuses. Jääb keegi, spetsialistina oma erialal, kokku puutumata selle nähtega, siis jääb talle tundmatuks see väga laialdane tegevusala.

Lubagu lugeja esitada mul vastõeldu tõenduseks mõni näide. (Firmade nimetused on arusaadavalt põhjusil asendatud algustähtedega.)

Ühes Saksa tehnilises ajakirjas („Zeitschrift des Vereins Deutscher Ingenieure“) kuulutab firma „E. L. — A.-G.“, teatades oma saadusist — jahuveskite transmissiooni rihmadest. Kuulutus, mis oma väliskujult ja sisult on üsna lihtne, lühike ja näitlik-ülevaatlik, osutub samal ajal üliõpetlikuks kui neile, kellel tegelikus elus tegemist masinate ja transmissioonide ülesseadmisega jahuveskites, nii ka isegi jahvatusasjanduse eriteadlastele.

Nii siis, vaatamata kuulutuses sisalduvatele tehnilisile üksikasjule, mis ülitähtselt igal asjaga praktilisel kokkupuutumisel, on kuulutuse seletused arusaadavad üldse igauhele. Järelikult võib arvata, et kuulutus kütkestab igauhe, tehnilisest asjast vähegi huvitatu tähelepanu, kelle kätte juhtub aga ajakiri. Kuulutuse väline ilme ja sisu on järgmised.

Muidugi, firma nimetus, aadress jne. on asetatud kujukalt silmapaistvale kohale. Poole kuulutuse pinnast võtab enda alla jahuveski kahe korra skemaatlik skits-läbilõige. Skitsil on kujutatud kaks transmissiooni, millest kumbki koerleb isepoole, andes kumbki edasi 250 h.-j., kokku 500 h.-j. Rihma pikkus on umbes 54 meetrit, laius — 480 millimeetrit. Muidugi, ülesseade on teostatud rihma-pingutusratta abil. Rihma liikumiskiirus — 31 meetrit sekundis.

Skitsil kujutatud näide on võetud praksises teostatud seadiseist, pakkudes seega erilist huvi ka just neile. Nagu teada, armastatakse meil veskites jõuedasiandjatena peatransmissioonil tarvitada koonus-hammasrattaid. See on meil ammu aegseks traditsiooniks. Ent viimase 10—15 aasta vabrikutööstuslikus praksises on hoogsalt levinud üks seadis — rihma-pingutusrattas ehk -pingutusvõll. Ühes sellega hakati ka uuesti laialdasemalt tarvitama rihmu suurte jõudude edasiandmiseks. — Kõnesoleva kuulutuse taolised tuletavad püsivalt seda uut nähet meele.

Kui reklaam on määratud saaduste müügi hoogsamaks edendamiseks, siis on — arvesse võttes äriilmas maksivad teatavaid tegelikke kogemusi — tähtsaimaks asjaolu, et kuulutuses esitataks, kõrvuti firma nimetusega, kes soovib saada ärateenitud solidse reputatsiooni osaliseks, vaid tõele vastavad andmed ja faktid.

Isegi asjast huvitatud lugejasse mõjub võrdlemisi vähe vaid lihtne valmistasaaduste nimetuste loetlemine. Poleks olnud kaugeltki nii suur reklaami mõju, kui vast-praegu ülal mainitud firma oleks kuulutuses vaid loetlenud oma saadustena masinarihmu, kuigi need oleksid kõrgeväärtuslikud. Sootu teisem on mõju, nagu just praegu nägime, kui kuulutuses on ära toodud

skitsid ja tõeliselt teostatud vabrikuseadiste kirjeldused. Ja eriti tähtis on allakriipsutus, et näited on võetud oma praksisest.

Tõlevastavus on ülivõimsaks argumendiks kuulutuses. Selle tehnilise tõepärasuse suuresti mõjuvaks teguriks osutub jooniste, klišeede äratrükkimine. Neist tuleb omakorda pidada parimini sihti saavutavaiks mitte joonistuste, vaid päevapiltlikkude ülesvõtete järele valmistatud klišeesid. Selleks allpool näide.

Kuulutab samuti transmissioonirihmu valmistav firma, juba eelpool mainitud ajakirjas. Kuulutuses leidub hästiõnnestunud, ülesvõtte järele valmistatud 8×12 sentimeetri suurune kliše, millel kujutatud ühes raua-ümbertöötamisvabrikus leiduva transmissioonisüsteemi tähtsaim üleandekoht peamasina ühendises traadivenitamise masinaga (n. n. Doppelt-Duo-Walzstrasse).

Samas kuulutuses on esitatud ka nähtavasti väga suure jõu edasiandmine. Kuid tähtis pole siin mitte see jõud. Pole täpselt ära tähendatud isegi selle suurus. Alla on kriipsutatud eriti just rihma erakordne praktilisus. Kliše all leidub järgmine tekst: „ühe raua-ümbertöötamise vabriku käitamine firma“ G. B. — G. m. b. H. „rihmade abil: kahekordne rihm 54 meetrit pikkusele ja 1500 millimeetrit laiusele ning teine 48 meetrit pikkusele ja 1000 millimeetrit laiusele. Mõlemad rihmad võeti tarvitusele 10 aastat tagasi ja on veel praegugi tegevuses.“

Lõppeks, kolmas, samuti transmissioonirihmade valmistamise alal tuntud firma on paigutanud samasse ajakirja ühe, nähtavasti vaheldase seadise päevapiltliku ülesvõtte järgmise lakoonilise allkirjaga: „see firma „G.“ valmistatud rihm on tegevuses ööd kui päeva juba 19 aasta kestvusel, töötades raskeis tingimuses veatult.“

Neis näiteis näeme mõnd psükoloogilist joont, mida osavalt tabanud oma saadusi reklaamivad vabrikud, ja näeme samuti, kui mõjukad on reklaamivõtted, kui nad vastavad tõelikkusele ja kui kuulutused ise on koostatud lühidalt, kujukalt ja leidlikult.

Näited olid võetud sääraselt, näilikult, mitmekesiselt alalt, nagu transmissioonirihmade valmistamine. Ja sellest hoolimata nägime endi ees esinevat kahtlemata elava reklaami, mis huvi suutis äratada mitte üksi rihmu osta tahtjas, vaid üldse igas tehnikus, igas kaupmehes, igas ettevõtjas.

II.

Erakordselt mõjukaks osutub reklaamimisviis, mis just viimasel ajal on võitnud endale kindla õiguse olemasolule. Selline kuulutus si-

saldab vähe teksti, mis koosneb enamikus loosungeist.

Joonis — sageli joonistuse, kuid tihti ka päevapiltliku ülesvõtte järele — on valmistatud nõrkades matt-toones. Kuid peadetail, s. o. too, mida firma tahab eriti alla kriipsutada ja esile tõsta, on trükitud rasvaseis, silmapaistvais värves. Siin näide.

Kuulus firma „D. A. G. K.“ kuulutab uut tüüpi kompressorita diiselmootoreid. Samas leiduvad peale selle veel kahe teise firma kuulutused, mis samuti pakuvad neid kompressorita mootoreid. Üks neist kahest firmast pakub suurejõulisi (250—750 h.-j.) mootoreid, kuna teise kuulutus kõneleb, vastupidi, väikesist, 4-hobusejõulisist mootoreist. Need kaks kuulutust on harilikud, nagu tavaliselt enamus. Ent esimene, firma „D. A. G. K.“ kuulutus erineb harilikest seega, et mootorit kujutaval, kahvatuis ja matt-toones valmistatud pildil on kujukalt esile tõstetud masina peadetail: munstück naftasissepritsijaga. Sellele detailile osutab suur jäme nool, mille kohal sõnad: „kogu tähtsus seisab selles, et see munstück (mille patent registreeritud) aitab teil kokku hoida raha, tagab teile korrapärase mootori töötamise, võimaluse mootorit üle koormata ja mootori tegevuskõlblikkuse piiramatu kestuse, pealegi odava hinna juures.“

Oli kuidas tahes, ent siin on öeldud kõik tähtsaim, mis tarvilik. Jääb vaid veel küsida, kuivõrra on see kõik tõepoolest õige. Antud juhul osutub tõlevastavuse tagatiseks kuulutava firma maailmakuulsus just mootorite alal.

Ent kui seda poleks olnud, s. t. kui sama sugust kuulutamisi viisi oleks tahtnud kasutada mõni vähemtuntud firma, siis oleks tulnud muuta mõned kuulutuse üksikasjad. Allpool näide.

Kuulutab firma „B. M. A. G. B.“, pakkudes oma filtreid ja joogivee kahjutuksmuutjaid. Kuulutus kujutab enesest päevapiltlikku ülesvõtet Stuttgardi linna veevärgi juhatuse poolt kuulutavale firmale saadetud masinal kirjutatud kirjast. Kirjas on toodud analüüsandmed: 1) jõest võetud vee kohta, 2) esialgselt puhastatud vee kohta, 3) kiirpuhastuse filtrist läbikäinud vee kohta ja 4) vee kohta, mis filtritud ja klooriga kahjutuks tehtud, kusjuures ühe kant-sentimeetri vee kohta leidis esimesel juhul 8000 bakteria-idu, järgmisil juhtudel järjekorras 700, 48 ja 0. Seda kohta kirjas ümbritseb hästi rasvane ring, millest väljuvad osutised, mis sihivad neljale, samuti rasvaselt trükitud sõõrile. Need sõõrid sarnanevad harilikule mikroskoobi vaatevälja-ülesvõtteile. Esimeses sõõris leidub määratu hulk täppeid, teises on neid ka, kuid

üisna harvalt, kolmandas on vaid 5 täpet, kuna neljanda pind on täiesti valge.

Esitame nende, elava reklaami eeskujude kõrval ebaõnnestunud reklaami näite. Saksa inseneride liidu kirjastusühisus korraldas läinud aastal tehnilis-tööstusliku reklaami hinnangute võistluse. Võistlusest osavõtjad pidid esitama väljalõike ajakirjast või aga kuulutuse kirjelduse, mis avaldanud neisse suurimat mõju. Ühtlasi ka lühikese põhjenduse, ära märkides kuulutuse peaväärtused.

Üks võistlusest osavõtja valmistas peast — sest tal polnud käepärast hinnatavat kuulutust — joonise, mida ta oli oma arvates näinud ajakirjas 6 kuud tagasi; kuulutus olnud väga mõjukas ja tas olnud juttu turbo-generaatoreist (au-

ruturbiin + dünamomasin) ja joonis kujutanud masinat üldjoontes, maaslamava mammutina.

Toimetatud juurduse läbi selgus, et selline joonis on tõepoolest esinenud, kuid viimati on seda trükitud mitte 6 kuu eest, vaid kolm aastat tagasi. Ent kuulutav firma oli reklaaminud mitte turbo-generaatoreid, vaid mitmesuguseiks otstarbeiks—muu seas turbo-generaatorite jaoks—tarvitata vaid õhufiltreid.

Siin näeme, kui kauakestev — terve kolme aasta jooksul — on reklaami välimuslik mõju. Ent samal ajal paistab silma sisuliselt ebaõnnestunud kombinatsioon, — sest just peaasi, mis firmale just tähtis, polnudki lugejale meele jäänud. (Järgneb.)

Vastuväiteid ja selgitusi „Töövaluuta“ arvustusele.

Lubatagu mul R. B-ni poolt „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ nr. 9 ilmunud minu „Töövaluuta“ arvustuse puhul tuua siinkohal mõningaid selgitavaid märkeid ja vastuväiteid, mis oleksid ühtlasi minu brošüüris avaldatud mõlete edasiarendamiseks ja seal ülesseatud sühtjoonte täiendavaks selgituseks.

Kõigepealt härra R. B-n leiab et „iseegi kõige geniaalsem plaan ei suuda tsiviliseeritud riikide rahandust korraldada ega uuele alusele seada, kuni see plaan kõikide rahvaste juures pole leidnud tunnustamist“. Meie teada ei tunne ajalugu ühtki juhtumist, kus suveräänne riik oma rahanduslikkude küsimuste otsustamiseks uusi põhimõtteid üles seades ja neid teostades enne selleks teiste riikide nõusolekut või tunnustamist oleks nõutanud. Pealegi ei eita töövaluutale põhjendatud rahanduse korraldus sisuliselt rahvusvahelisi õigusi ega üldtunnustatud norme ning kohustusi, olgu need võla- või maksukohustused. Nagu praegu, nii tasutakse ka töövaluuta juures kõik rahalised kohustused selles valuutas, milles võla- ja maksukohustused välisriikidega tehtud. Seepärast ei vaja töövaluutale põhjendatud rahandusele üleminek mingit rahvusvahelist tunnustamist ega erilist nõusolekut — see on puht-siseriiklik küsimus, mis ei kuulu ühegi teise riigi reglamentatsiooni ega kontrolli alla.

Ajaloo näeme, et kõik ühiskondlikult põhjajanevad küsimused, nagu näiteks orjus ja feodalism, kadusid enne üksikutes riikides ja hiljem, kui majandus-kultuurilised tingimused seda järeleandmatult nõudsid, läksid ka teised riigid ja rahvad algastmelisest korrast üle kõrgema ühiskondliku korra juure. Mis puhtub Nõukogude Venesse, kelle kohta R. B-n ütleb, et ka seal

olevat omal ajal olnud geniaalsed plaanid ja kavvad, mis olid juhitud isegi raha täielise kaotamise poole, siis pean selle peale tähendama, et ma „Töövaluuta“ pole ühegi sõnaga pooldanud kommunistide geniaalseid plaane, vaid, just vastuoksa, olen rõhutanud seda, et raha ühiskondlikus organismis on sama tarvilik, kui inimorganismis veri.

Edasi tähendab R. B-n, et Nõukogude Vene olevat näinud suurt kurja erakaubanduses ja eraettevõtlikkuses, nüüd aga olevat ta olude sunnil pidanud neppmannidele järele andma ja tükk-tükkilt eraettevõtlikkusele vastu tulema.

„Töövaluutas“ ei ole ma eraettevõtlikkuse tähtsust rahvamajanduses eitanud ega ei mõtle seda ka siin teha. Veel enam: olen täiesti veendunud selles, et ühissetevõtlikkus kunagi neid majanduslikke ega sotsiaalseid tagajärgi rahvamajanduses anda ei suuda, mis annab eraettevõtlikkusele. Isegi eraettevõtlikkuse vastastele on väga hästi teada, et kõik see aineline ja vaimline rikkus, mis olemas praegusel inimkonnal, on saavutatud isikliku initsiatiivi, teguvõime ja eraettevõtlikkuse kaudu, aga mitte ühisinitsiatiivi, ühissetevõtlikkuse ega ühistegevuse abil.

Kuigi ühistegevus peale suurt ilmasõda on omandanud teatud hooguse, ei tule selle põhjust siiski otsida ühistegevuse majanduslikust kasulikkusest rahvamajanduses, vaid energiliselt igapäev tema kasuks tehtavast propagandast kui ka soodustust, mis valitsus ühistegevusele teinud — olava laenu ja muul kujul.

Majanduslikus korralageduses ei ole süüdi mitte eraettevõtlikkus ega ka erakaubandus, vaid puudulik ja äraiganud rahanduse korraldus, mis võimaldab üksikuile kodanikele ühiskonnalt

rohkem võtta, kui nad ise ühiskonnale seltskondlikult kasuliku töö ja tulutoova tegevusega annavad.

Et aga töövaluutale põhjendatud rahandusliku korralduse iseloomu algtingimuseks on rahandus, mis teeb võimatuks üksikul kodanikul ühiskonnalt majanduslikke hüve rohkemal määral omandada, kui ta ise ühiskonnale oma seltskondlikult kasuliku töö ja tulutoova tegevusega annab, siis pole seal ka mingit põhjust karta eraettevõtlikkust ega erakaubandust, samuti ka mitte seda, et seal keegi inimene isiklikkudes huvides hakkaks ühiskonnale rohkemal hulgal „vett kätte murctsema“ (või ükskõik missuguseid tarbeid valmistama), kui ühiskond seda temalt majanduslikult tarvitab ja iga üksik kodanik raha eest ostes vajab. Sest kus ei ole majanduslikku tarvitust, seal ei või ka olla majanduslikku tarvete valmistamist. Samuti ei leiduks seal ka suurtööstureid, ettevõtjaid ega ärimehi, kes ei valmistaks ja ei muretseks küllaldasel määral neid kaupu ning elutarbeid, mida kodanikud ühe kui teise käest raha eest tahavad osta. Peale selle ei ole seal ühelgi kodanikul vaja karta, et töövaluutale põhjendatud raha, ilma temale teadmata põhjustel, oma ostujõust midagi kaotaks. Sest valitsusel on seal alati võimalik täpsete statistiliste andmete ja kokkuvõtete põhjal, mis tal iga eritööala ja kogu rahvamajanduse seisukorra kohta töövaluutale põhjendatud rahanduse korralduse juures alati olemas, krediitide määramise kaudu iga üksiku ettevõtte ja kogu rahvamajanduslikku tegevust otstarbekohaselt korraldada ja üldnõuetele vastavalt juhtida, nii et väärtuste valmistus vastab alati nõuetele. Ühes seega on aga ka siis võimalik hoida rahakurssi ehk ostujõudu tarvilisel kõrgusel ehk tasapinnal, mis ei lase kunagi esile kerkida sarnaseid vankumisi raha ostujõus, nagu see praeguse rahanduse juures igapäevane nähtus. Seepärast on siis ka usaldus raha vastu hoopis suurem kui kunagi enne, sest töövaluutale rajatud rahanduse korraldus ei võimalda ühelegi

inimesele lubamata võtetega isiklikkudes huvides raha ostujõu peale halvavat mõju avaldada, et sel läbi soetada endale mitteteenitud sissetulekuid teiste kaaskodanikkude arvel. Toon siin ainult ühe näite sellest, kui suuri võimalusi pakub ses suhtes praegune rahandus. See oli Põhja-Ameerika Ühisriikides aastal 1907, kus miljardäär Morgan temale kuuluva New-Yorgi Central Kesseev Panga ja teiste temaga ühenduses seisvate pankade abil mõne päeva jooksul tõmbas ringjooksust ära mitusada miljonit dollarit sularaha nimetatud pankade kassadesse, peites need hiiglasummad ajutiseks luku taha. Peale selle laskis ta suurel hulgal müügile igasugu väärtpabereid. Selle spekulatsioonitõttu kadus raha liikvel ja tekitas sarnase olukorra, kus Morgan ja temale kuuluvad pangad teenisid sadasid miljone mõne päeva jooksul teiste kaaskodanikkude arvel. Selle spekulatsioonimõjul kaotasid ligi 3.000.000 töölist teenistuse, mille järelduusel tekkis Ameerikas niivõrra raske majanduslik kriis, et see andis ennast tunda isegi kogu Euroopas.

Töövaluutale põhjendatud rahanduse juures poleks seesugused nähtused üldse mõeldavad.

Peale selle ei näe töövaluutale põhjendatud ühiskondlik kord ette ka ühtlast varanduslikku tasapinda kodanikkude keskel, vaid just väga erinevaid vahekordi. Iga ühiskonna liikmele on jäetud täieline vabadus soetada endale varandust sel määral, kui seda talle lubavad tema võimed ja tööoskus.

Kes palju ühiskondlikult kasulikku tööd teeb, see ka palju saab, ja ümberpöörduvalt, — kes vähe teeb, see ka vähe saab. Nii jäävad ka sinna rikkad kui vaesed — vaesed mitte halva ühiskondliku korra, vaid inimese iseloomu iseärasuste, tema töövoime ja individuaalsete erinevuste tõttu. Seepärast ei saa seal ka pidada rikkust eriliseks õnneks ja vaesust õnnetuseks, üks kui teine oleneb sellest, mida keegi kodanik enesele paremaks ja saavutamisvääriliseks peab.

H. K.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

K.-t.-koja märgukiri rahaministrile uue tempelmaksuseaduse asjus.

Praegu riigikogu erikomisjonis arutusel oleva tempelmaksuseaduse asjus ses osas, mis puutub panga- ja kinnitussasjandust, pööris Kaubandus-tööstuskoda rahaministri poole alljärgneva märgukirjaga:

Meie maksud on üldiselt kõrgeiks ja mitteõiglasiks tunnustatud ja on alati rõhutatud nende alandamise ja õiglasema jaotamise vajadust. Aastate jooksul on kõik vabariigi valitsused ametisse astumisel oma deklaratsioones tõstnud esi-

plaanile kavatsuse ses asjas tuua parandust ja välja töötada uusi õiglasemaid maksuseadusi ja esitada riigikogule. Kuid üks maksuseaduse kavatest, nimelt tempelmaksuseaduse eelnõu, milline praegu riigikogu erikomisjonis arutelusel, tahab küll senist maksukoormat suurendada, aga mitte mingil tingimusel vähendada, eriti ses osas, mis puutub pangaasjandusesse. Nii on mitmed liigid pangaoperatsioonid, mis seni tempelmaksu alla ei käinud, määratud tempelmaksustamisele ja viidud õige kõrgete määrade alla. Mõned seni väiksema tempelmaksu alla kuuluvad pangaoperatsioonidesse puutuvad dokumendid on jälle pandud kõrgema tempelmaksu alla ja senised kõrged, ebaõiglasel ja sõjaaajast pärit tariifimäärad ka üle kantud uude tariifi. Mitte üheski punktis ei ole määratud tempelmaksu määra alandamist.

Esimesena näitena uutest dokumentidest, millised määratud tempelmaksustamisele, võib nimetada rahasaatmise dokumente. Seaduseelnõu vaatab nende peale kui võladokumentide peale ja tahab 2%-lise tempelmaksu alla panna kõik rahasaatmise (siirde) dokumendid või kirjad, millega üks isik või asutus palub või käsutab teise asutuse või isiku temal võlgu oleva või temale laenatava rahasumma maksma kolmandale asutusele või isikule arve õiendamiseks mingisuguse toimingu järele (tariifi § 54 p. 4). Sellest tuleb küll nõnda aru saada, et peaaegu kõik kirjad, mis kõnelevad arvete õiendamisest või rahamaksimisest, käivad selles punktis ettenähtud tempelmaksu alla, olenemata sellest, kes on asjaosalised, kas eraisikud või rahaasutused või muud äriettevõtted. Pangale saadetud kiri, milles tehakse korraldus üks summa kirjasaatja arvelt üle kanda kolmanda isiku arvele või välja maksa, tuleb ka selle punkti järele maksustada $\frac{2}{10}$ %-lise tempelmaksuga. Peab küll kahtlema, et eelnõu kokkuseadjad on seda soovitud, sest seesugune tempelmaks ei jätaks oma halvavat mõju avaldamata summade liikumisele pankade kaudu ja pankade tegevusele üldse. Muul riiges püütakse just soodustada summade liikumist ühtedest kätest teistesse ilma rahamärkide edasiandmiseta, millise põhimõtte on ka seaduseelnõu kokkuseadjad omaks võtnud, kui nad tšekid tempelmaksust vabastasid, kuid rahasaatmise dokumentide juures ei ole sellest kinni peetud. Kõnesoleva punkti lõpulausest („s. o. dokumendid, mis vastavad käsk- või siirdevekslitele või mis neid asendavad“) paistab, et siin on eelnõu kokkuseadjatel tekkinud kartus, et neid rahasaatmise dokumente võiakse hakata tarvitama vekslite asemel, et tempelmaksust mööda pääseda. Kuid see kartus on täiesti alusetu, sest veksel on seadusega seatud eritingimustesse ja ei ole selle tõttu juriidiliselt ühegi dokumendiga asendatav. Ei tohi

unustada žirantide vastutust vekslite järele ja hõlbustusi vekslite järele raha sissenõudmisel jne., milliseid omadusi ei ole ühelgi teisel dokumendil. Ei usu, et kuski mujal rahasaatmise dokumente ja kirju sarnaselt tempelmaksustatakse. Seepärast tuleksid rahasaatmise dokumendid tempelmaksu alt vabastada.

Tariifi § 54 p. 3 järele käivad ka pangatransferdid tempelmaksu alla: kuni 10.000 mk. — 5 mk. ja üle 10.000 mk. — 10 mk. iga dokumendi pealt. Sealjuures on aga transferdid, mille järele välja maksmine on määratud mitte hiljem kui 5 päeva pärast ettenäitamist, vabastatud tempelmaksust. Et meil aga on tarvitusel ainult transferdid tähtajaga ettenäitamisel, siis ei oma tähendatavat punkt tegelikku tähendust ja kujuneb ainult ülligseks ballastiks.

Uutest tempelmaksuobjektidest peab nimetama ka akkreditiive (t. § 54 p. 7), millised tahetakse panna $\frac{2}{10}$ %-lise tempelmaksu alla, välja arvatud sularaha eest väljaantavad akkreditiivid. Seda aga ei saa kuidagi heaks kiita, sest tempelmaks akkreditiivide peale kujutab enesest maksu, mis lasub väliskaubandusel ja suuremalt osalt just eksportkaubandusel (import-akkreditiivid on aastate jooksul ikka vähenenud). Tollide ärakaotamise ja vähendamise teel eksportkaupade pealt soodustatakse meil eksportkaubandust, tempelmaksuseaduse kaudu aga pannakse talle peale uued maksud. Meie pankade poolt välismaaga tehtud akkreditiivoperatsioonidest tuleb järeldada, et välismaal tempelmaksu akkreditiivide pealt ei võeta.

Ettetoodud põhjendused akkreditiivide tempelmaksustamise vastu on maksivad ka välisvaluuta ostu-müügi tempelmaksustamise kohta, sest ka see maks lasub suuremalt osalt väliskaubandusel. Tariifis on välisvaluuta ost-müük pandud $\frac{1}{2}$ %-lise tempelmaksu alla ja väärtpaberite ostu-müügiga tempelmaksu suhtes tehtud võrdseks. Seda ei ole välismaal. Üldse on välisvaluuta ost-müük peaaegu igal pool vaba tempelmaksust. Ja kui kuski valuuta ost-müük kuulub maksustamisele, siis sünnib see valuutaläbikäigumaksu näol ja maksu määr on üsna madal, näiteks Austrias ($\frac{1}{100}$, $\frac{1}{100}$, ja $\frac{2}{1000}$ % läbikäigu summast).

Välisvaluuta ostu-müügi tempelmaksustamine tooks enesega kaasa välisvaluuta kursside kõrgenemise tempelmaksu võrra või teiste sõnadega meie rahaüksuse tegeliku langemise välisvaluuta vastu, kuigi börsil noteeritavad kursid jääksid endisiks.

Seaduseelnõu järele kuulub tempelmaksu alla leping-dokumendiga võrdselt iga kiri, telegramm, vahetalitaja täht (sedel), meelepidamise täht

jne., mis väljendab kokkulepet (accepti) äritoi-
mingu kohta, kui ühe kuu jooksul pärast niisuguse
paberi väljaandmist või ärasaatmist ei ole tehtud
tempelmaksustatud leping-dokumenti ja kui pä-
rast nende väljasaatmist või kättesaamist peab al-
gama toimingu täitmine (seaduse § 3 p. 3). Selle
punkti järele käiksid ka välismaaga vahetatavad
valuuta-arbitraash-telegrammid $\frac{1}{2}^0/00$ -lise tempel-
maksu alla, kui valuuta ostu-müüki väljendavad
dokumendid. Sama valuutasumma panga poolt
edasiandmine kodumaa äriettevõtetele kuulub aga
seaduseelnõu järele, kui uus valuuta ostu-müügi
operatsioon, uuesti tempelmaksustamisele. Selle
tagajärjel tõuseks aga tempelmaks välisvaluutalt
 $\frac{1}{2}^0/00$ pealt juba $1^0/00$ -ni või teiste sõnadega — kal-
lineks välisvaluuta niisugusel korral $1^0/00$ võrra,
mis ühe £ pealt teeb välja 1,8 marka. See viib aga
välisvaluuta kursside kõrgenemisele.

Kõike seda silmas pidades tuleb küll tungivalt
soovitada välisvaluuta ost-müük va-
bastada tempelmaksu alt.

Ka vekslite ja igasuguste võlakohustuste
(t. § 54 p. 1 ja 2), tähtajal. hoiusummade piletilte
(t. § 54 p. 5) ja garantiide (t. § 23 p. 1) pealt
endiseks jäetud maksumäär $\frac{2}{10}\%$ on kõrge.
Eriti kõrgena tundub ta pankade poolt väljaan-
tatavate hoiupiletite pealt. K.-t.-koja arvates
võiks hoiupiletite tempelmaksuks määrata
 $\frac{1}{2}\%$.

Ka jooksva arve kohta ettenähtud tempel-
maksustamise viis (t. § 54 p. 6) ei ole kohane
ja sünnitab pankadele palju tüli ja takistab
panga töö kiirust, eriti mis puutub iga sissekir-
jutuse tempelmaksustamisesse jooksva arve
raamatukeses.

Liig kõrge tempelmaksu alla on seatud ka
väljavõtted arvetest — 50 mk. väljavõtte pealt
(t. § 54 p. 8; riigikogu erikomisjoni poolt II
lugemisel vastu võetud, kuna eelnõus esialgu oli
60 mk. ette nähtud). See viib tingimata välja-
võtete tegemise vähenemisele, mille all aga kan-
natab deebitor. ja kreditor. vahekordade selgus.
Ses mõttes eriti kahjulikuks tuleb pidada selle
punkti juures leiduvat märkust, mille järele
konto-korrent väljavõtted, mis võlgniku poolt
alla kirjutatud ja tagasi saadetud väljavõtte
väljaandjale, kuuluvad tempelmaksu alla nagu
võlakohustused, s. t. $\frac{2}{10}\%$ -lise tempelmaksu alla.

Kinnituste pealt on tempelmaks suuremalt
jaolt jäänud endiseks, kuid täiesti arusaamata
põhjusel on tempelmaks transportkinnituse pealt
kui merel nii maal senise 1% pealt tõstetud 2%

peale kinnituspreemiast. Sellega vähendatakse
meie kinnitusseltside võistlusvõimet välismaade
omadega. Ühtlasi peab ka siin tähendama, et
see maks koormab suuremalt osalt väliskauba-
dust, milline käesoleva tempelmaksuseaduse eel-
nõu järele seega langeks mitmekordse maksus-
tõmbe alla.

Aktsiate ja osatähtede kohta on tempel-
maks endiselt jäetud liig kõrgeks, nimelt krediit-
operatsioon toimetatavate ettevõtete aktsiate
pealt — 4% ja teiste ettevõtete aktsiate pealt
2% väljalaske- või nominaalhinnast, seda mööda,
kumb hind on suurem. See maks kujutab endast
tegelikult õige kõrget kaudset kapitalimaksu,
mis tuleb lisaks meil niikuinii kõrgetele otseko-
hestele maksudele (nagu kapitali-, tulu- ja pu-
haskasumaksud) ja mis juba kohe ettevõtte te-
gevuse algul võtab osa kokkupandavast kapita-
list riigiheaks. See tempelmaks on pärit Vene
ajast, ja pealegi veel sõja ajast, ning oli siis ka
arusaadav, sest selle kõrval ei olnud kõiki neid
maksu, mis meil praegu võetakse.

Täiesti arusaamatuks jääb põhjus, miks kre-
diitoperatsioon toimetavate ettevõtete aktsiad
ja osatähed tahetakse panna eriti kõrge tempel-
maksumäära alla. Tempelmaksuseaduse kaudu
ei peaks ometi tehtama takistusi krediitasutuste
asutamisele ja nende kapitalide suurendamisele,
kuna uute pankade asutamise kohta meil juba
niikuinii kontsessiooni-süsteem maksev.

Meil peetakse väliskapitali investeerimist
meie ettevõtetesse soovitavaks, kuid kõrgete
maksudega peletatakse väliskapital eemale. Sa-
muti takistavad eriti sellased kõrged kapitali-
maksud meil nii tarviliku kapitali kogumist
ja halvavad ettevõtlikkust. Põhjendust võib leida
veel kuidagi puhaskasu kõrgelt maksustamine,
kuid sellane äritegevuseks kokkupandud kapitali
maksustamine ei ole kuidagi põhjendatav ja on
kahjulik rahvamajanduse üldiste huvide seisus-
kohalt.

K.-t.-koda peab tungivalt tarvilikuks, et kre-
diitoperatsioon toimetavate ettevõtete aktsiate
tempelmaks ühtlustataks teiste ettevõtete akt-
siate pealt võetava maksuga ja ka üldse tempel-
maks aktsiate pealt alandataks vähemalt
1%-dini hinnast.

K.-t.-koda julgeb loota, et Teie, hra minis-
ter, eelpool ettetoodud sooviavaldustele tähele-
panu kingite ja oma poolt samme astute vasta-
vate paranduste läbiviimiseks riigikogu eriko-
misjonis arutusel olevas tempelmaksuseaduses.

K.-t.-koja märgukiri teedeministrile vagunite seisuraha asjus.

11. mail s. a. esitas K.-t.-koda teedeministrile vagunite seisuraha asjus alljärgneva märgukirja:

„Riigi Teatajas“ nr. 103/104 — 1925. a. avaldatud veotariifis 24 on

§ 13 p. 7 öeldud:

„Kui vagun kaubasaatja või -saaja poolt täitmiseks või tühjendamiseks kauem kinni peetakse kui 7 tundi, siis võetakse seisumaksu iga vaguni pealt:

- a) laiaroopalisel raudteel esimese päeva eest 300 mk. teise ja iga järgmise päeva eest . . . 600 „
- b) kitsaroopal. raudteel esim. päeva eest 200 „ teise ja iga järgmise päeva eest . . . 400 „

Selle tariifimääruse mõtte on, et vagunite pealt võetakse seisuraha selle aja eest, mis need on seisnud laadimata üle määratud 7-tunnilise laadimise aja, kusjuures seisuraha tuleb hakata lugema esimesest seisupäevast, s. o. vaguni etteandmise päevale järgnevast päevast. — Nii käsitati ka seda määrust mõni aeg peale tema maksmapanemist.

Nüüd on aga raudteede valitsus omamoodi tõlgitsenud sõna „esimese päeva eest“ ja arvab seisupäevaks ka vaguni etteandmise ja laadimiseks määratud päeva. Nii nõutakse praegu seisuraha laiaroopalisel raudteel 300 mk. + 600 mk. = 900 mk., kui vagun on ette antud kell 8 10. mail ja tühjendatakse kell 10 11. mail.

Niisuguse veotariifi ebaõige käsitamise tagajärjel tuleb maksa seisuraha esimese seisu-

päeva eest 900 marka, ja niisugust juhtumust, millal tariifi järele tuleks maksa 300 marka, üldse enam ei ole. Ka tuleb maksa vaguni seisuraha eest märksa rohkem kui tema liikumisaja eest.

See olukord ei tekita kaubasaatjatele igakord mitte ainult õigustatud pahameelt, vaid ka tõsiseid raskusi, sest iseäranis maa-jaamades on tihti raske vaguni etteandmise aega õigel ajal teada saada või juureveo raskuste pärast laadimist täpselt õigeaks ajaks, s. o. k. 16, lõpetada.

Edasi palub Koda, et veotariif 24 § 13 p. 7 a ja b muudetakse järgmiselt:

- a) laiaroopalisel raudteel vaguni etteandmise päevale järgneva esimese seisupäeva eest 300 mk. teise ja iga järgmise seisupäeva eest 600 „
- b) kitsaroopalisel raudteel vaguni etteandmise päevale järgneva esimese seisupäeva eest 200 „ teise ja iga järgmise seisupäeva eest 400 „

Nüüd teatab teedeministeerium kirjaga 13. maist s. a. nr. 341, et teedeministri poolt selles asjas on tehtud järgmine resolutsioon: „Kuna meil valitseb eriline kitsikus vagunite saamisel kitsaroopalisel, siis ei ole kuidagi lubatav soodustada vagunite seismist kaupade all. Samuti ei näi olevat tõsiseid põhjusi vagunite seisuaega laiaroopalisel pikendada, mis kaupade liikumist võiks aeglasemaks muuta.“

Narva-Jõesuu maaklerite ja laevade laadimis-lossimise taksid.

(Tulevikus avaldatakse „K.-t.-koja Teataja“ ametlikus osas taksid (current-rate) ka teiste sadamate kohta, kus olemas vastav kokkulepe.)

Kinnitatud kaubandus-tööstuskoja juhatuse poolt koosolekul 18. mail, protokoll nr. 53/13 p. 10, kui normaaltaksid (current-rate) Narva-Jõesuus alates 10. maist 1927. a. kuni muutmiseni.

A. Laeva adressaadi tasud.

1) Laeva-adressaadi tasu, peale charterpartii ettenähtud komisjoni, talitavalt laevalt:

a) Agendi tasu:

Laevadelt kuni 600 n.-reg.-tn. . . £ 2.2.0.
Laevadelt 600,1 ja rohkem n.-reg.-tn. £ 3.3.0.

d) Klaarimine:

Põhitaks:

0—500 n.-reg.-tn. . . — 2½ d./n.-reg.-tn.
500,1—1000 n.-reg.-tn. — 2¼ d.
1000,1 ja üle n.-reg.-tn. — 2 d.

1) Kui sissetulev või väljaminev laev täie laadungiga, tuleb maksa ühekordne põhitaks kummagi korral (eraldi adressaati).

2) Sissetulev ja väljaminev täie laadungiga (sama adressaati) — 1,5 põhitaks.

3) Sissetulev täislaadungiga, väljaminev kuni pool laadung-mahutusest või vastupidi (sama adressaati) — 1,25 põhitaks.

	Laevad kuni 200 br. reg. tn.	Laevad 200,1—1000 br. reg. tn.	Laevad 1000,1 ja üle br. reg. tn.
b) Sissetulev deklaratsioon, incl. tempelm.	£—10—	1.—	2.—
c) Passi valmistamine jne.	— 5.—	—10.—	1.—

4) Sissetulev kuni poole ja väljaminev kuni poole laadung-mahutusest (sama adressaat) — ühekordne põhitaks.

5) Sissetulev ballastis, väljaminev osalaadungiga või vastupidi (sama adressaat).

a) Kui välismaalt sisse või välismaale välja — ühekordne põhitaks.

b) Eesti sadamasse minev või sealt tulev — 0,75 põhitaks.

6) Peatumine bunkrisüte või proviandi võtmiseks — 0,5 põhitaks.

M ä r k u s e d :

a) Purjelaevad maksavad 25% vähem.

b) Minimaaltaks laeva pealt 1 2.2.0.

e) Mereprotest Emk. 500.—

f) Prahi-kurtaash 1% — 5%, kui veolepingus pole ette nähtud teisiti.

g) frankeerimata prahi sissekasseerimise eest:

laevadelt partii kaubaga (bulk) ja ühe vastuvõtjaga 1/2%,

laevadelt segakaubaga (mixed) või partii „mitme vastuvõtjaga 1%, kui veoleping teistmoodi ette ei näe.

h) Provisioon sularahas tehtud väljapanekute eest — 2%, arvestades maksuaega kuni üks kuu pärast laeva äraminekut.

i) Stelaashide juure- ja äravedu, luugi pealt Emk. 300.—

Stelaashide üür luugi ja päeva pealt Emk. 100.—

Need kulud arvestatakse stelaashidelt töötamisel ning nad lähevad mitte laeva, vaid vastuvõtja-andja arvele.

j) Tallitöölised, luugi ja päeva pealt Emk. 400.—

k) Luugi sertifikaat (ekspertide tasu), kui nõuetav Emk. 1500.—.

B. Laadimis-lossimise tasud.

a) Põhitaksid, arvestades „reelingust“ võttes ja „reelinguni“ andes, missugused kulud laev kannab, kui teisiti ei ole kokku lepitud:

Laadimine Tühjendamine
Emk.

			95.—	95.—
1. Puuvill pallides	tonsi pealt		95.—	95.—
2. Või tünnides	” ”		95.—	95.—
3. Põlluramm kottides	” ”		85.—	85.—
” lahtiselt	” ”		97.—	97.—
4. Munad kastides	” ”		120.—	120.—
5. Raud lattides, roopad	” ”		90.—	90.—
6. Raud, vana	” ”		100.—	100.—
7. Mullad, vase- ja muud	” ”		95.—	95.—
8. Vaadid tühjad	tüki pealt	6,50	6,50	6,50
9. Linad ja kanep	tonsi pealt	120.—	120.—	100.—
10. General cargo	” ”		95.—	95.—
11. Vili, kart., õlikoogid jne., kottides	” ”		85.—	85.—
12. Vili ja kart. lahtiselt	” ”		25.— (trim.)	105.—
13. Kanep, vaata 9	” ”		”	”
14. Takud	” ”		140.—	120.—
15. Heeringad vaatides	” ”		65.—	65.—
16. Puu ja puumaterjalid:				
plangud	stand. pealt	290.—	—	—
lauad	” ”	330.—	—	—
propsid	fathom. pealt	290.—	—	—
square timbers (kappkase-, haava-, tamme- jne. palgid)	load ”	95.—	—	—
liiprid	” ”	90.—	—	—
palgid, postid	” ”	95.—	—	—
põletispuud	fathom. ”	350.—	—	—
pakud	load ”	100.—	—	—
playwood	tonsi ”	95.—	—	—
17. Kaoliin lahtiselt	” ”		95.—	95.—
18. Kartulid, vaata 11 ja 12	” ”		—	—
19. Koks	” ”		—	125.—
20. Kivisõed	” ”		—	93.—
21. Põllutööriistad	” ”	100.—	—	100.—
22. Mööbel	” ”	240.—	—	240.—
23. Õlikoogid kottides	” ”	85.—	—	85.—
” lahtiselt	” ”	100.—	—	100.—
24. Paberimass, iselluloosi, kuiv	” ”	90.—	—	90.—
25. Paber, rotatsioon	” ”	95.—	—	95.—
26. Kaup kottides: vili, kart., õlikoogid jne.	” ”	85.—	—	85.—
27. Sool kottides	” ”	85.—	—	85.—
” lahtiselt	” ”	95.—	—	95.—
28. Väävel tükkides	” ”	—	—	95.—
29. Tsemant vaatides	” ”	70.—	—	70.—

- b) Nendele määradele lisatakse juure:
navigatsiooni algust kuni 15. okt. — 10%
15. okt. kuni navigatsiooni lõpuni — 15%.
- c) Tööliste kinnituseks lisat. juure — 7%
- d) Need taksid on maksvad auru-mootor-
vintside juures, käsivintside juures tak-
sid suuremad 50%.

e) Töölistele: Töölisele vintsi juures arva-
takse Emk. 400.— tööpäeva eest.

Ületunnid vintsi-töölisele — 75 mk. tund.

Laadijate-lossijate ületunnid — 50 mk. tund,
laupäevadel peale kella 1 ja pühapäevadel 65 mk.
tund.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismailt.

Eesti on vaba hädaohtlikkudest kartulihaigustest.

Nagu põllumajanduse peavalitsus teatab, ei ole Eestis viimase kuue aasta jooksul mingisuguseid hädaohtlikke kartulihaigusi ilmsiks tulnud. Igal aastal kogutakse kartulite proove üle maa ja tcostatakse kasvu ajal kartulite põldude ülevaatus. Läänud aastal kogus põllumajanduse peavalitsus üle maa peale 750 kartuliproovi kartulisortide ja -haiguste kindlaksmääramiseks. Kuski ei leidunud Eestis kartulivähki ega teisi hädaohtlikke taimehaigusi, nii et Eesti kartulite sissevedu teistesse maadesse võib sündida täiesti ilma igasuguse hädaohuta kartulihaiguste suhtes.

Eesti nõuded päritolu tunnistuste suhtes.

Lepinguosalistest maadest sissetoodavate kaupade läbilaskmiseks alandatud tolliga tulevad esitada tollivõimudele päritolutunnistused.

Nende tunnistuste esitamise kohta maksvad juhtnõõrid on avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 47 — 1927. a. lhk. 656 pealkirja all: „Rahaministeeriumi teadaanne“.

Maks maapõuevarade uurimislubade eest.

Mäeseaduse järele tuleb neil, kes maapõuevarade uurimiseks neil maa-aladel, kus kasutatava aine olemasolu kindlaks tegemata, loa saavad, enne loa kättesaamist tasu maksta. Mäeseaduses oli jäetud selle tasu suurus lahtiseks ja kaub.-tööstusministri määrata kokkuleppel raha- ja põllutööstusministriga. Nüüd on nim. tasu suurus kindlaks määratud. Maksa tuleb iga uurimisloa eest 200 mk. põhimaksu ja 25 marka iga uurimisala hektaari pealt. Niisugune on maksumäär kolmel aastal, 1. maist 1927. a. alates („Riigi Teat.“ nr. 46 — 1927, lhk. 638).

Eksporttapamaja Tartu.

Kaubandus-tööstusministeeriumi tööstusosakond on ühisusele „Estonia eksport-tapamajad“ luba annud Tartus, Ropka-Piiskopi tän. nr. 24

kiundile eksport-tapamaja sisse seada. Tapamaja on osalt ühe-, osalt kahekordne ehitus. Annab 50 töölisele tööd. Jõuandjajaks elektrimootorid; kuna aur 65 ruutm. küttepinnaga aurukatlast saadakse. Valmistab peamiselt pekonit välisturu jaoks.

„Kohila“ paberivabrik täiendab sisseseadeid.

A.-s. paberivabrik „Koila“ on asunud oma paberivabriku sisseseade uuendamisele ja täiendamisele. Esimeses järjekorras seatakse üles uus 140 h.-j. aurumasin, missuguses tiirude vahekorid on 1:4 ja töötab 12 atm. surve all; samuti ehitatakse paberimasin ümber ja suurendatakse tema kiirust kuni 160 tiiruni minutis. Ümberehitatav paberimasin on peamiselt triiki-, kirjutus- ja kontseptpaberi valmistamiseks määratud raskusega 50—200 gr. ja laiusega 2150 mm. ning töövoime on 32.500 puuda paberit ühes kuus.

Vabrik loodab sisseseade uuendamise ja täiendamise tööde teostamisel välismaa tööstusega suutvat võistelda, missugune võistlus vananenud sisseseade juures väga raske ja nüüd veel raskest muutunud, sest et 9. apr. s. a. riigikogu poolt tehtud paberi sisseveo tollimaksu alandused seda tollimaksu ümmarguselt 50% võrra alandasid ja seega välismaa paberitööstusele võimaluse andsid oma paberiga kodumaa turule pääseda.

Uued bensiinilad ja automaadid.

Kaubandus-tööstusministeeriumi tööstusosakond on järgmiste uute bensiiniladude ja bensiinimüügi automaatjaamade sisseseadmiseks loa andnud:

A.-s. „Silva“ Tallinnas, Narva mnt. nr. 12 bensiinilao ühes maa-aluse reservuaariga, mahutusega kuni 2.500 liitrit bensiini, ja maapealse pumbaga, tüüp „Shell“, sisseseadmiseks.

Samale aktsia-seltsile on lubatud Tallinnas, Hollandi tän. nr. 4, bensiiniladu ühes maa-aluse reservuaariga, mahutusega kuni 2.500 liitrit bensiini, ja maapealse pumbaga, tüüp „Mack“, sisse seada.

Mõlemad laod ja müügikohad on määratud bensiini müügiks peamiselt väikesel määdul mootorsõiduriistade ja veoautode tarbeks ning nende juures asuvad ka nimetatud sõidu- ja veoriistade hoiu- ja puhastusjaamad.

Tolli tagasimaks puuvilla pealt.

Raha- ja kaubandustööstusministrite poolt on alla kirjutatud määrus tolli tagasimaksmise kohta välismaa puuvilla eest, mis tarvitatud ekspordeeritavate kodumaa puuvillasaaduste valmistamiseks. Allakirjutatud määruse põhjal maksetakse kodumaa puuvillaketramis- ja kudumistehastele, kes oma tooteid ekspordeerivad, iga 100 kgr. netto ekspordeeritud toodete pealt 111 — 121 klgr. puuvilla sisseveo tollimaks tagasi. Tagasimaksetava puuvilla sisseveo tollimaksu norm on kõikuv, vaadates ekspordeeritud riide või toote sordi ja väljatöötamise peale.

Nimetatud määruse väljaandmine on tingitud soovist luua soodsamaid võistlustingimusi meie puuvillaketramis- ja kudumistööstusele maailmaturul ja seetõttu loodetakse meie puuvillasaaduste ekspordi tunduvalt tõsta.

Teiste riikide väljapanekud tänavusel näitus-messil.

Näitus-messi juhatuse poolt käis ins. E. Masik isiklikult s. a. 10. ja 11. mail Kaunases ja Riias, et läbirääkimisi pidada sealsete valitsus- ja majandusringkondadega nende riikide esinemise asjus Eesti 6. näitus-messil 13.—22. aug. Nagu Kaunases ja Riias selgus, kavatakse Leedus üldist rahvusvahelist messi ära pidada 1928. a., Lätis aga 1929. a.; Helsingis on mõeldud samasugust messi korraldada 1930. a., nii on siis Balti riigil võimalus üksteise messidest intensiivselt osa võtta.

Seega arvestades on Balti riikidele saadetud erilised kutsed Tallinna 6. näitus-messil väljapanekutega esinemiseks ja majandusringkondade ekskursioonide korraldamiseks Tallinna ja huvitavamatesse Eesti põllumajandus- ning tööstusasutustesse.

Leedu ja Läti poolt on juba avaldatud nõusolek ühisväljapanekute korraldamiseks, samuti ka Rootsi poolt. Poola, Daani ja SSSR esinemise kohta on vastused veel saamata.

Tallinn kavatseb oma elektri-jaama laiendada.

Tallinna linnavalitsus on eeltöid hakanud tegema, et linna elektri-jaama laiendada. Esime-

ses järjekorras tahetakse üles seada uus 5.000-kilovatiline turbo-aggregaat ja kaks kõrgesurve- ja kõrge ülekuumendusega aurukatelt kogupinnaga 1000 ruutmeetrit ühes automaat-küttekolletega, õhukuumendajaga ja pumpadega. 10 aasta jooksul kavatakse juam 15.000-kilovatilise võime peale viia ja linnavalitsus usub, et uute sisseadele tarvituselõvõtmisega võimalik on kütteaine hinda 1 kwt. tunni produtseerimiseks praeguse 3,80 mk. pealt 2,70 mk. peale alla viia.

Et aga riigi turbatööstuse „Ellamaa“ elektri-jaama ka Tallinna linna valgustuse peale kavatsid on teinud, on Tallinna linnavalitsus kaubandustööstusministeeriumilt järele päinud, kas viimasel ei ole kavatsid selle teostamiseks, sest kui need olemas ja neid otsustatud teostada, siis tuleks vast linna elektri-jaama laiendamisel nendega arvestada.

Nüüd on kaubandustööstusministeerium Tallinna linnavalitsusele vastanud, et praegusel ajal riigi turbatööstuse „Ellamaa“ elektri-jaama laiendamiseks kavatsusi ei ole.

Linnukasvatuse eriosakond näitus-messil.

Eesti linnukasvatavate selts organiseerib kokkuleppel näitus-messi juhatusega näitus-messil 13.—22. aug. linnukasvatuse alal ühisväljapaneku igasugu kodulindudest, samuti kui linnukasvatuse tarvetest ja produktidest. Esi- neksid kõik meie tähtsamad sugulavad ja eeskujulikud linnukasvatused. Näitusel on võimalik lindude ja sugumunade peale tellimisi anda. — On loota väljapanekute hulgas sugulinde ka Daanist ja Rootsist. Linnukasvatuse kaupade väljapanek koondatakse kodumaa toiduainete erinäituse ruumidesse, kuna aga linnud samuti kui linnukasvatuse abinõud ja seltsi propagand- osakond võtab platsil enda alla vastava maa- ala.

Väljapaneku eesmärk on propaganda linnukasvatusele ning muidugi väljapanekutele võimaluse andmine sugulindude tutvustamiseks ja ostjate ning tellijate leidmiseks.

Näitus-mess toetab omapoolt seltsi väljapaneku korraldamisel suurema summaga ning loodab, et linnusaaduste ekspordöörid ka oma- poolt kaasa aitavad, mis tähtis selle majandus- ala õhutamisel.

Kavatsatud linnukasvatuse erinäitus tuleb seega näitus-messi ajal, mis erinäituse hea edu garanteerib.

Eesti kaubitsemine Prantsusmaaga.

Eesti väljavedu Prantsusmaale.

Meie väljavedu Prantsusmaale on viimasel kolmel aastal järjekindlalt suurenenud, nagu näitab alamalseisev tabel.

	Milj. E m k.		
Üldväljavedu Prantsusmaale	83,4	261,9	346,1
% Eesti üldväljaveost	1,5%	3,3%	3,6%

See suurenemine on sündinud peaaesjaliselt linade ja vähemal osal ka vineerist toolipõhjade väljaveo suurenemise arvel. Need kaks kaupa koos andsid väljaveos Prantsusmaale:

	1923. a.	1924. a.	1925. a.
	Milj. E m k.		
Linad	61,8	115,5	274,8
Vineerist toolipõhjad	13,8	23,3	24,4
	75,6	138,8	299,2
% üldväljav. Prantsusm.	90,6%	52,9%	86,4%

Muud kaubad, mida Eestist miljonite markade väärtuses Prantsusmaale veeti, olid 1925. a. männi- ja kuuselauad (29,4 milj. m.), takud (7,4 milj. m.) ja propsid (4,2 milj. m.). Rotatsioonipaberit läks natuke üle 1 milj. m. Teisi kaupu läks igauht üksikult alla miljoni marga. 1924. a. läks männi- ja kuuselaudu 23,9 milj. marga ja propse 34,4 milj. marga väärtuses, aga 1923. a. väljaveos ei ole Prantsusmaa nende kaupade saajana eraldi näidatud. 1924. aastal esinesid ekspordkaupadena Prantsusmaale miljonite markade väärtuses ka puuvillane riie (29,6 milj. mk.), purjeriie (6,8 milj. mk.), linaseemned (6,2 milj. mk.) ja lambanahad (2,2 milj. mk.). 1925. a. oli viimaks nim. kaupade väljavedu Prantsusmaale iga üksiku kauba kohta alla miljoni marga langenud, linaseemnete väljavedu Prantsusmaale aga täiesti ära jäänud. Seepärast võib öelda, et viimase kolme aasta jooksul on Prantsusmaa meile ainult linade ja vineerist toolipõhjade suhtes suuremat kindlat müügiturgu annud ja viimasel kahel aastal ka okaspuulaudade suhtes. Vähematest kaupadest on kilusid viimasel kolmel aastal, igal aastal paarisajatuhande marga ümber, Prantsusmaale läinud.

Eesti sissevedu Prantsusmaalt.

Nagu Eesti väljavedu Prantsusmaale, nii näitab ka sissevedu Prantsusmaalt järjekindlat kasvumist, aga meie sissevedu Prantsusmaalt on läinud kolmel aastal olnud vähem kui väljavedu Prantsusmaale. Alamaltoodud tabel näitab, kuidas meie sissevedu viimasel kolmel aastal Prantsusmaalt on kujunenud.

	1923. a.	1924. a.	1925. a.
	Milj. m a r g a d.		
Üldsissevedu Prantsusm.	53,1	91,2	132,5
Prantsusmaalt sisseveo %			
üldsisseveost	0,6%	1,1%	1,4%
Tähtsamad kaubarühmad			
Eesti sisseveos Prantsusmaalt:			
Tekstiiltööst. saadused	17,2	21,3	60,8
Maitseained ja joogid	20,1	9,6	13,2
Õlid, rasvad, vaigud jne. saadused	3,2	11,0	12,9
Töö- ja jõumasin., transportabinõud	0,4	13,5	9,8
Keemiaained, värvid, ap-teegikaup	7,5	12,2	8,4
Väetisained	0,5	—	7,7

Vaadates, missuguseid üksikuid kaupu Prantsusmaalt oleme saanud, näeme, et Prantsusmaalt on tulnud väga mitmesuguseid kaupu

Kartulitärklisetööstus Eestis.

Eesti kartulite kogusaagist, mis aastast 700 tuhande meetertonnini ümber suur, on kartulitärklisetööstus tarvitanud kartuleid.

1922. a.	15.200 tonni
1923. a.	7.500 „
1924. a.	7.850 „
1925. a.	10.600 „

Tärklis on valmistatud:

1922. a.	2.060 tonni
1923. a.	1.010 „
1924. a.	1.207 „
1925. a.	1.800 „

Peale kartulitärklise on veel valmistatud aastast 25 tonni ümber kartulisiirupit.

Suuremalt jaolt on see kartulitärklis ära tarvitatud sisemaal.

Välja on veetud:

1922. a.	1.404 tonni
1923. a.	185 „
1924. a.	438 „
1925. a.	370 „
1926. a. 11 kuu jooks.	468 „

Kartulitärklisist välja vedades oleme teda ka sisse vedanud. 1923. a. oli sissevedu 265 tonni ja 1924. a. 55 tonni.

Ehk küll kartulitärklisetööstuse jaoks tooresaine omamaalt saadaval ja teda küllaldaselt, ei ole ometi see tööstus arenenud peaaesjaliselt seepärast, et ta ennast raskesti tasub. Tööstusettevõtteid, kus valmistatakse kartulitärklis, on 13. Nendest on kaks suurtööstuse liiki kuuluvat. Teised on väikesed ettevõtted, ehkki küll osa neist kesktööstuse sekka arvatud. Ekspordkaupa on seni valmistatud ainult paaris vabrikus.

EESTIMAA TAIMEVÕI

TALLINN - REVAL

Taimevõi „Kokk“

on oma headusega kõikide poolehoidu võitnud, sest ta täidab alati ja igaks otstarbeks koorevõi aset.

„Kokk“ valmistatakse igapäev värskelt ja ainult päevane valmistus läheb müügile.
Juhime erilist tähelepanu meie tehases valmistatud pähklivõi „JAVA“ peale, mis oma headuses ei jää taha parimatest väljamaa pähklivõist.

Proovige ja otsustage isel

Soome:

Väliskaubandus. Soome sissevedu märtsis oli Smk. 452.859.653 ja väljavedu Smk. 232.181.069 väärtuses, seega bilanss passiiv-Smk. 220.678.588 võrra. Esimese veerandi 1927. a. kaubabilanss oli: sissevedu Smk. 1.210.886.038 (1926 — Smk. 943.259.751), väljavedu: Smk. 728.811.378 (1926 — Smk. 607.132.176), seega veerandaasta passiivsus Smk. 482.770.660 (1926 — Smk. 336.127.575). 1926. a.-ga võrreldes on esimesel veerandil 1927. a. sissevedu Smk. 267.626.287 võrra ja väljavedu Smk. 110.983.202 võrra tõusnud.

Naaberriikidega oli viimaste aastate esimesel veerandil kaubavahetus järgmine:

	1927	1926	1925
	Soome markades		
Eestist Soome	5 314 753	2 328 753	14 693 623
Soomest Eestisse	3 740 458	2 807 886	5 723 542
Venest Soome	52 130 276	13 883 796	6 028 225
Soomest Venesse	85 293 265	46 738 893	82 043 088
Lätist Soome	3 972 755	551 893	2 177 338
Soomest Lätisse	1 818 778	3 217 481	8 036 165

Sissevedu Venest on käesoleva aasta esimesel veerandil võrreldes sama ajaga 1926 tõusnud peaaegjalikult vilja sisseveo arvel. 1927 toodi Vene vilja Soome Smk. 88 milj. eest; 1926. a. jaanuar-märts Smk. 6,7 milj. eest. Tõusnud on ka puuvilja

sissevedu 2 milj. Smk. võrra, muude kaupade suhtes seisukord muutusetu.

Soome eksport Venesse on tõusnud ainult paberivaljaveo arvel, mida 1927. a. 1½ Venesse eksporteeriti Smk. 78 milj. eest (1926 samal ajal Smk. 35 milj. eest), ligi 1 milj. Smk. väärtuses on ka metallkaupade väljavedu Venemaale suurenenud.

Eesti väljavedu on s. a. 1½ kasvanud, võrreldes 1926. a.-ga teravilja arvel Smk. 1,5 milj. ja tekstiilkaubad Smk. 1,2 milj. võrra.

Kartuliturg. Helsingis makstakse Eesti kartulitest 28—30 Smk. hektoliitrist, seega on hinnad veel odavamad kui läinud sügisel. Viimastel päevadel on isegi 25 Smk. hekt.-l müüdud. Vähese nõudmise tõttu on importööridel raske kaubast lahti saada, isegi väiksemad purjekad seisavad vahel 3—4 nädalat sadamas enne kui oma laadungi saavad ära müüa. Vanemad meremehed kaebavad, et 25 a. jooksul ei mäleta nad sarnast juhust, et kartulid Soomes kevadel odavamad on kui sügisel ja et nõudmine kauba peale nii äärmiselt piiratud. Põhjuseks on hea kartulisaak Soomes läinud aastal, mille tagajärjel pakkumine sisemaalt on õige suur.

Telliskiviturg. „Kaupalehti“ kirjutab: „Mitmed ehituskontorid kaebavad telliskivi-puuduse üle. Kaheldakse, kas kõik teoksil olevad ehitustööd saab sel aastal lõpule viia, kuna ehitusmaterjali raske saada. Kodumaa tehased ei suuda seda tarvilisel määral valmistada. Telliskive tuuakse Lätist, Norrast ja peaaegjalikult Eestist. Eestist toodi 1926. a. 5½ milj. kivi, käesoleval aastal tuuakse veel rohkem. Välismaa kivid on siiski palju halvemad kui Soome kivid, nende hind aga sama kõrge. Kodumaa kividest makstakse nüüd juba Smk. 900 tuhandest.“

Eesti importöörid kõnelevad, et nad viimasel ajal saanud 800 Smk. ja rohkem 1000-st. Keegi laevaomanik Pärnust tõi „Volveti“ tehases laevalaadungi kive, oli aga juba enne väljasõitu kauba vaheltkauplejatele Tallinnas ära müünud. Helsingisse jõudes müüdi kivid veel laeval 2 korda edasi vaheltkauplejate poolt enne kui kaubatarvitaja neid hakkas välja laadima. Loomulikult läks sel teel suurem osa kasut vaheltkauplejatele. Kivide tüüp, mida Soomes kõige rohkem tarvitatakse ja milledest kõige kõrgemat hinda makstakse, on järgmine: Kivi pikkus 10 tolli, laius 4½ tolli, läbimõõt (paksus) 3 tolli. Säärase kivi maksimaalkaal võib olla 4,9 kilogrammi. Mõned meie tehased valmistavad kive, mis pikkuse ja laiuse suhtes Soome standardile vastavad, kuid läbimõõt on kõigest 2½ tolli. Nii-suguste kivide hind on aga Soomes märksa odavam. Selle peale juhime meie telliskivitöösturite tähelepanu.

Läti:

Kaubandus: Majanduspoliitiliselt tähtsaks sammuks tuleb lugeda majandusnõukogu asutamist rahaministeeriumi juures. Mõnede Läti asutuste juures on küll moodustatud spetsiaalkomisjonid, kus esitatud asjaomased organisatsioonid ja huviringkonnad, kuid neil on vaid nõuandev, mitte aga otsustav hää. Seni puudus Läti organ, kes üldriiklikus majanduspoliitikas oleks annud direktiive. Selle organi ülesandeid peab nüüd täitma moodustatud majandusnõukogu. Majandusnõukogu koosseisus on peale rahaministri kui esimehe ja majanduslike asutuste kõrgemate ametnikkude ka veel ülikooli esindaja, parlamendi liikmed, eriteadlased, kaubandus-tööstus- ja transpordiorganisatsioonide, samuti ka börsikomitee, krediitasutuste ja käsitöösturite esindajad.

Daani:

Välispasside kaotamise küsimus Daani ja Rootsi vahel. Kuna nii mitmel pool tõstetakse nurinat sõja ajal tekkinud viisasunduste üle, mis takistab normaalset kaubanduslikku ja muud läbikäimist riikide vahel, on ka Daani kaupmeeskond (Grosserer Societet) nõudmisega esinenud välispasside kaotamiseks Daani ja Rootsi vahel. Samasuguse nõudmisega olevat ka Skaanes Handelskammer Rootsis oma valitsuse poole pöörnud. Daanis loodetakse, et need kaupmeeskonna soovid lähemas tulevikus täitmist leiavad.

Tulitikkude hindade tõus. Rootsi tulitikustrust on nüüd täielikult ka Daani turu vallanud. Tagajärg on hindade tõus, kuna varemalt konkurentsi survele siin hinnad võrdlemisi madalad olid. Nüüd nõutakse siin suurmüügil Rootsi ja Soome tikkude (mis ka Rootsi trusti käes) eest juba 20 kr. pr. 1000 toosi, kuna varemalt sama kvantum 12 krooni maksis.

Eesti tikuvabrikutest oli siin seni Baltica esindatud, kuid nüüd on ka temal sidemed Daani turuga katkenud. Vähemalt ei ole viimasel ajal siit tehtud tellimiste peale enam reageeritud. Teatakse kõnelda, et siin samuti Rootsi trusti käsi tegevuses olevat.

Rootsi:

Rootsi tulitikustrusti aasta-koosolek. 30. aprillil s. a. peeti Stokholmis Rootsi tulitikustrusti korralist aasta-peakoosolekut. Koosolek otsustas senise juhatuse vastutusest vabastada, kinnitas bilansi ja võttis vastu puhtakasu Rkr. 38.200.206 jaotuse kava. Juhatust volitati 10% dividendi 1926. a. eest välja maksma hakata 2. maist s. a. Peale selle otsus-

tati jooksva aasta teisel poolel veel 5% Rkr. 180-miljonilise aktsiakapitali pealt ette maksta.

Endised direktorid valiti tagasi ja juhatuse nõunikkude arvu suurendati 16 pealt 20 peale.

Uus Rootsi leidus raua- ja terasetööstuses.

Tunduv valmistuskulude vähenemine.

Nagu Rootsi Forsbacka rahavabrikute direktor Sjögren teatab, on uue elektriga rauasulatamise meetodiga saavutatud üllatavaid resultate. See n. n. Flodin-Gustafssoni meetod seisvat selles, et rauaärtsist saadakse otsekohe pehmet rauda. Uue meetodi tarvituselevõtmine olevat tõendanud, et roostevaba raud, mis sel teel valmistatud, tarvitamisel sama hästi vastu peab kui raud, mis valmistatud endise aeglase protsessiga.

Rootsi leiduse tagajärjel võidavat rauaärtsi elektrilisel teel sulatada ja sellest saadud puhas raud või teras omavat sama väärtuse kui Lancashire, Bessemeri või Martini meetodi järele valmistatud raud. Raud on kohe ümbertöötamiseks kõlbulik.

Vana meetodi järele vahelülina tarvilik toorraua valmistamine jääb uue meetodi juures kuni ära.

Rootsi kinnitusasjandus.

Rootsi 22 kinnituseltsi on hiljuti avaldanud oma aastaaruanded, millistest selgub nende tegevuse laienemine ja kestev tõus. Väljakuulutatud divid. kõiguvad 6%—27,5%-ni ja on keskmiselt 10%. Suurem hulk seltsidest maksab dividende endises kõrguses, kuna mõned üksikud neid 1 või 2% võrra kõrgendanud.

Tähelepanuväärt paranemist äri seisukorras näitavad järgmised elukinnituseltsid: Trygg, kelle nettokasu 1,8 miljoni krooni pealt 1,9 peale tõusnud; Thule, kelle nettokasu 3,2 miljoni krooni pealt 3,9 kasvanud, Svenska Liv, kelle nettokasu 2,1 miljoni krooni pealt 2,5 peale tõusnud ja Skandia, kelle nettokasu 2,7 miljoni krooni pealt 2,9 peale tõusnud.

Tule-, õnnetus- ja merikinnituseltsid teatavad puhaskasust, mis läinud aasta omaga ühesuguseid või ka natuke kõrgemaid dividende annab.

Igal juhtumisel on reservid suuresti kasvanud, ja elukinnitusosalal on preemiaid isegi alanud.

Elukinnituselts Thule on oma 54-aastase tegevuse kestes üldse 34,7 miljonit krooni dividendina ja kinnituspreemia alandamise näol välja maksnud.

Suurem osa kinnituseltsidest toetab suurel määral heategevust. Tähelepanu väärrib ses suhtes kinnituselts Thule saavutus, kes oma sanatooriumis 134-le nende juures kinnitatud tiiskushaigele vaba ülalpidamise annab.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõningate kaupade tollitamise kohta.

Rahaministeeriumi juures asuv tollikomitee otsustas tunnustada:

I. A. Sisseveotariifis.

1) Ropsimise tagajärjel tekkinud puuvilla-jätised, värvitud, milles leidub umbes 19,5% villa, t. t. § 182 p. 2 alla kuuluvaks, kui ropsitud puuvill. (T. K. otsus 30. IV./2. V. 27 nr. 1075.)

2) Punutud nõör kanepist, mis omaduse poolest ainult nõörina (köiena) tarvitata, t. t. § 190 p. 1 alla kuuluvaks. (T. K. ots. 3. IV. 2./V. 27. a. nr. 1077.)

3) „Robitect“, mis tarvitata on kui: 1) tihenduskiit, 2) katmismass ja 3) vööpamismass, ning sisaldab naftajäänuseid, asfalti ja asbesti mitmesuguses vahekorras, t. t. § 71 p. 7 alla kuuluvaks, kui eraldi nimetatata mehaaniline segu. (T. K. otsus 30. IV./2. V. 27. a. nr. 1081.)

4) Tselluloosist kunstlõng § 183 vastava punkti alla kuuluvaks, T. K. otsuse nr. 928 põhjal antud minu ringkirja nr. 100 § 1 p. 4 — 1926. a. kohaselt. (T. K. otsus 30. IV./2. V. 27. a. nr. 1083.)

5) Sahahõlmad lehtterasest, painutatata ja

lõpulikult väljatöötamata, t. t. § 142 p. 3 alla kuuluvaks, kui lehtteras lõigatud. Seega minu ringkirja nr. 48 — 26. a. p. 1 äramuudetuks lugeda. (T. K. otsus 30. IV./2. V. 27. a. nr. 1085.)

6) Jalgratta sisemised õhukummid, millel kiulise materjali lisandusega kummitükike ainult ventiili kinnitamiseks tarvitatud, t. t. § 88 p. 1-a alla kuuluvaks. (T. K. ots. 30. IV./2. V. 27. a. nr. 1086.)

Piltpostkaardid käsitsi maalitud (nähtavasti trafareti läbi) maastikkudega, t. t. § 177 p. 3 alla kuuluvaks, kui postkaardid ilustustega. (T. K. otsus 30. IV./2. V. 27. a. nr. 1095.)

8) Moeajakirjad „Le tailleur Pratique“ ja „Les Chapeaux Elegants“, millel iseseisev tekst ja pildid lisana, kusjuures lisad osalt lahtiselt, t. t. § 178 p. 2 alla kuuluvaks. (T. K. otsus 30. IV./2. V. 27. a. nr. 1100.)

II. A. Väljaveotariifis.

1) Villaste lõngaotste ja kangatükkide segu, t. t. § 6 p. 4-a alla kuuluvaks, kui villased kalsud kangastest. (T. K. otsus 30. IV./2. V. 27. a. nr. 1084.)

Tallinna Krediit Pank A.-S.

Äriseis 30. aprillil 1927. a.

Aktiiva

Kassa ja arved teistes pankades	Mk. 23.140.581.50
Väärtpaberid	„ 3.333.035.—
Välismaa raha ja vekslid välisvaluutas	„ 36.663.498.—
Laenud	„ 674.822.222.—
Korrespondendid:	
Loro M. 9.084.461.—	
Nostro „ 22.964.588.—	„ 32.049.049.—
Osakonnad	„ 13.473.224.—
Garantiid ja akkreditiiivid	„ 248.242.779.—
Liikumata varandus	„ 112.900.000.—
Teraskamber	„ 3.000.000.—
Makstud 0/00 ja komisj.	„ 2.559.448.—
Kulud	„ 6.161.233.—
Muud aktivad	„ 8.992.473.—
	Mk. 1.165.337.542.50

Passiva

Aktiivkapitaal	Mk. 120.000.000.—
Tagavarakapitaamid	„ 30.000.000.—
Amortisatsioonkapitaal	„ 25.600.000.—
Ametnikkude abiandm. kassa kapitaal	„ 2.518.959.—
Hoiusummad	„ 438.744.150.50
Korrespondendid:	
Loro Mk. 26.797.448.50	
Nostro „ 30.517.229.—	„ 57.314.677.50
Osakonnad	„ 14.441.159.50
Aval-kreditorid	„ 248.242.779.—
Rediskont ja laenud teistes pankades	„ 167.599.768.50
Saadud 0/00 ja komisj.	„ 31.286.071.50
Muud passivad	„ 29.589.977.—
	Mk. 1.165.337.542.50

JUHATUS.

Sõehappe kohta on tollikomitee otsustanud tunnistada:

Juhul, kui sõehape on sisse toodud terassilindrites, mis Eestist välja veetud ja mille kaal väljaveol tolliameti poolt kindlaks tehtud, tollimaks sõehappe eest tuleb võtta tema faktilise kaalu pealt, sest et tariifi § 112 p. 1 märkus 1 ses suhtes näeb ette ainult juhud, kus sõehape sisse tuuakse välismaa terassilindrites, mille kaal teadmata. (T. K. otsus 30. IV./2. V. 27. a. nr. 1076.)

Äriettevõtete koosolekuid

3. juunil.

O.-ü. „Domus“ korriline peakoosolek k. 18, S. Karja t. 18.

4. juunil.

A.-s. „Esimene Juurdeveo Raudteede Selts Venemaal“ järjekorraline üldkoosolek kell 18, Tallinnas, Vene t. 8.

9. juunil.

„Tallinna Evangeelilise-Luteruse Abiandmise Kassa peakoosolek kell 18, Mustapeade klubi ruumes.

A.-s. „W. Schneider ja Ko.“ korriline peakoosolek kell 18, seltsi kontori ruumes.

10. juunil.

A.-s. „Leo Scheer“ erakorraline peakoosolek kell 12, Tondi t. 19.

A.-s. „Gerhard ja Hey“ korriline peakoosolek kell 17, V. Viru t. 15.

14. juunil.

A.-s. „Jörgen Raaschou ja Ko.“ teistkordne peakoosolek kell 18, Viru t. 9.

Välisbörsid :

	L O N D O N										
	14. V	16. V	17. V	18. V	19. V	20. V	21. V	23. V	24. V	25. V	V 26.
Frank . . .	124.02	124.00	124.02	124.01	124.02	124.02	124.00	124.02	124.02	124.01	124.01
Dollar . . .	4.8556	4.85 ^{19/32}	4.8553	4.8550	4.8546	4.8553	4.85 ^{9/16}	4.8556	4.8578	4.8575	4.8578
Rootsi kroon	18.16 ^{1/8}	18.16	18.15 ^{1/2}	18.15 ^{1/8}	18.15	18.14 ^{1/4}	18.15	18.15	18.15 ^{1/4}	18.15 ^{1/4}	18.15
Daani kroon	18.20 ^{3/4}	18.21	18.20 ^{1/2}	18.20 ^{3/4}	18.20 ^{1/4}	18.20	18.19 ^{1/2}	18.19 ^{3/4}	18.19 ^{1/2}	18.18 ^{1/2}	18.18 ^{1/2}
Norra kroon	18.81 ^{1/2}	18.80 ^{1/2}	18.80	18.82	18.75	18.76	18.81	18.80	18.79	18.79 ^{1/2}	18.79
Saksa mark	20.50 ^{1/8}	20.50	20.48 ^{3/4}	20.48 ^{1/2}	20.48 ^{5/8}	20.49	20.49 ^{1/4}	20.49 ^{1/2}	20.50 ^{1/4}	20.50	20.50
Soome mark	193.00	192.87	192.90	192.80	192.90	192.90	192.90	192.90	192.90	192.85	192.90
Floriin. . .	12.14	12.1387	12.1387	12.1368	12.1331	12.1325	12.13 ^{5/16}	12.1346	12.1312	12.1312	12.1318
Liir. . . .	89.93	89 ^{7/8}	88.75	89.06	89.22	88.80	88.75	88.70	89.50	89.43	88.70
Helveetsia fr.	25.25 ^{7/8}	25.25	25.25 ^{7/8}	25.24 ^{1/4}	25.24	25.24	25.24 ^{1/4}	25.24 ^{1/4}	25.24 ^{3/4}	25.24 ^{3/4}	25.24 ^{1/2}
Tshehhosl.kr.	164.00	163 ^{7/8}	163.93	163.81	163.81	163.87	163 ^{13/16}	163.87	163.87	163.87	163.67
Belgia frank	34.95 ^{3/4}	34.95	34.96	34.94 ^{3/4}	34.94 ^{7/8}	34.94 ^{3/8}	34.95	34.95 ^{7/8}	34.96 ^{1/4}	34.95 ^{7/8}	34.98
Shillingid .	34.54	34.52 ^{5/8}	34.52 ^{7/8}	34.52 ^{1/2}	34.50	34.50	34.51	34.50	34.50	34.52	34.51
Poola slot .	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50	43.50
Pengo . . .	27.87	27.86	27.85	27.85	27.85	27.85	27.86	27.85	27.85	27.85	27.85
Latt	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20	25.20
Litt	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25	49.25
Tsherv. rbl.	942.50	942.00	942.00	942.00	942.00	942.50	942.00	942.00	942.00	942	
Kuld p/unts .											
Höbe p/unts	2/1 ^{15/16}	2/1 ^{1/16}	2/1 ^{15/16}	2/1 ^{7/8}	2/2	2/2 ^{3/16}	2/2 ^{1/8}	2/2 ^{1/8}	2/2 ^{1/16}	2/2 ^{3/8}	2/2 ^{7/16}
Plaat. p/unts	290/—	292/6				247/6	247/6				

	B E R L I N										
	13. V	14. V	16. V	17. V	18. V	19. V	20. V	21. V	23. V	24. V	25. V
Naelsterling .	20.50	20.497	20.498	20.49	20.491	20.487	20.489	20.49	20.495	20.49	20.479
Frank	16.535	16.53	16.525	16.52	16.515	16.525	16.525	16.52	16.525	16.53	16.53
Dollar	4.220	4.220	4.220	4.220	4.220	4.220	4.220	4.220	4.220	4.220	4.220
Rootsi kroon	112.87	112.85	112.85	112.84	112.86	112.88		112.89	112.89	112.90	112.90
Daani kroon	112.64	112.52	112.63	112.58	112.58	112.58		112.63	112.64	112.70	112.70
Norra kroon	108.95	108.95	109.00	108.90	108.85	108.88		108.98	108.95	109.03	109.06
Soome mark	10.624	10.624	10.622	10.62	10.623	10.623		10.624	10.628	10.622	10.622
Floriin. . . .	168.95	168.83	168.88	168.83	168.96	168.90	168.87	168.92	168.82	168.93	168.98
Liir.	22.83	22.815	22.87	23.11	23.03	22.96		23.09	23.15	22.80	22.87
Helveetsia fr.	81.15	81.16	81.15	81.13	81.13	81.155		81.185	81.185	81.19	81.175
Tshehhosl.kr.	12.503	12.503	12.503	12.501	12.501	12.501	12.502	12.502	12.502	12.500	12.500
Belgia frank	58.65	58.66	58.63	58.63	58.615	58.615		58.625	58.636	58.63	58.62

Turgude ülevaade maikuus.

Kivisüsi: Kivisöeturul pole möödunud kuu jooksul olnud nimetamisväärseid muutusi. Ruhri piirkonnas tõusis mai keskel päeva produktsioon võrreldes eelmiste nädalatega umbes 10.000 tonni võrra, samuti suurenes ka koksi päeva produktsioon. Sõehinnad maailmaturul lähevad aegamööda tagasi. Seisukord Belgias on pisut paranenud. Inglismaal ilmutavad hinnad endiselt langemistendentsi, kuna välistellimiste arv suureneb visalt ja sisemaa tarvidus püsib endisel kõrgusel.

Raud: Rauaturg Saksamaal ilmutab nõrka elavust, kuigi teatatakse välistellimiste puudumisest. Elavus ehitustegevuses kestab ja ei jäta avaldamata oma mõju rauaturu peale. See-

vastu valitseb aga Prantsuse ja Inglise rauaturul pikemat aega vaikus ja hindade langemine kestab. Tellimised tulevad väga visalt, kuna produktsioon tunduvalt kasvab.

Teravili: Seisukord teraviljaturul tundub püsivana, hinnad, eriti nisuhinnad, on pisut tõusnud. Berliinis noteeriti mai keskel Rmk. 305, — 1000 kg. eest Rmk. 296 vastu mai algul. Chicagos noteeriti samal ajal 144/— cts. bushelist 138 cts. vastu mai algul.

Puuvill: Puuvillaturul on tunduvalt elavust ja nõrka hindade tõusu tekitanud ebasoodsad ilmatedeet Ameerika tähtsamaist puuvillakasvatuse piirkonnist. Hinnad mai keskel tõusid 16,40 cts. peale lb.

Toiduainete turg.

London.	
25. V. Nisu, kaal—496 Ing- lise naela	
Northern Manitoba	£ 59/9 — 59/6
Hard Winter	” 55/— — 55/6
Rosario Santa	” 55/3 — 55/9
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba	” 43/6 — 43/6
Austraalia	” 40/6 — 40/6
Kansas	” 43/— — 43/—
Odrad	
Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingl. naela	” 38/— — 37/12 1/2
Kalifornia, kaal — 424 Ingl. naela	” 45/6 — 45/6
Kaerad, kaal — 320 Inglise naela	
La Plata	” 25/— — 25/—
Canada № 2	”
21. V. Linad, cif. ⁿⁿ	
Riga Z. K.	” 91/0 — 00/—
Pärnu H. D.	” 84/0 — 00/—
Slanetz U/A Medium	” 91/0 — 88/0
Bacon, kaal — 112 Inglise naela	Sh.
Iiri	” 110/0 — 127/0
Daani	” 97/0 — 103/0
Kanada	” 90/0 — 98/0
Ameerika	” —
Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Inglise	” 10/0 — 12/0
Iiri	” 11/0 — 12/6
Või, kaal — 112 Inglise naela	
Hollandi	” 158/0 — 162/0
Daani	” 164/0 — 0/0
Uus-Meremaa	” 154/0 — 174/0
Austraalia	” 144/0 — 166/0
Argentiina	” 148/0 — 162/0
26. V. Eesti või	” 162/0 — 164/0
Läti „ I sort	” — — —
” „ II „	” — — —

Hamburg.

25. V. Nisu	
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 297 — 300
Manitoba, cif 100 kgr. eest t.	fl. 17.40

Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl. 16.20
Ameerika jahu, 100 kgr. eest termiin	\$ 7 1/2 — 9
Rukis	
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 278 — 281
Western II, cif 100 kgr. eest	fl. 13.50
Kaerad	
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 240 — 248
24. V. Odrad, talve	
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 233 — 243
Odrad, suve	
Sisemaa, tonni eest	” 235 — 260
25. V. Suhkur	
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco	£ 17/4 1/2 —
Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termiin	” 17/5 1/4 —
Java 50 kgr. eest termiin	” 15/7 1/2 —
American Fine Granulated 50 kgr. eest	” .
Riis	
Burmah II, 50 kgr. eest	” 15/9
Rasv	
Purelard American, 100 kgr. eest	\$ 317/8
Steamlard 100 kgr. eest	” 31
26. V. Või, Berliini engros- hinnad, tsentnerl eest	Rmk.
Välismaa I sort	” 193
” II „	” 148—150
” III „	” 145—145
Eesti või	” 173—175
Läti või, punane	” 173—175
” must	” 169—170

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimekirj ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu pehme, kõrgem s.,			Liha looma, I sort	pd.	800—1080
Ameerika ja Inglise	pd.	770—850	Ölikoogid, linaseemne	"	—
" sõre, kõrgem sort			" päevalille	"	—
Ameerika ja Inglise	"	820—850	Soja, jahu	"	330
„J. Puhk ja Pojad“ rukkijahu		360—370	Segajõutoit I s.	"	—
püül		470—500	" II s.	"	—
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski			Maizena toit	"	235—245
saadused. Hinnad arvatud 50			Nisukliid	"	200
klg. eest ühes valge puuvil-			Puuvillane rii, Bjas	arss.	37,50—46,50
lase kotiga.			" Mitkal	"	28,50—34,50
Püüljahu:			Lina, Liivi R	pd.	—
Rukkipüül patent (à 50 kg.) puud mk.		560	" Petseri	"	—
" harilik (à 4 pd.)	"	490	" Võru	"	—
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	"	850	" Tartu	"	—
„Kalev“	"	820	Linaseemned, õli 871/200 basis	"	—
„Taara“	"	800	Linaseemned, külvi	"	—
„Kungla“	"	750	Takud, Codilla, I sort	"	—
„Sampo“	"	700	" II "	"	—
Manna	"	900	" III "	"	—
Jahu: nisu, pehme — sõre	"	700—900	Kivisüsi, auru, Yorkshire, 2 k. pest.	"	52—54
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			" Newcastle	"	51—52
nisu, pehme — sõre	"	685—905	" sepa	"	50—53
Rukkijahud	"	355—365	Koks, valu	"	75—78
" püül	"	470—490	" gaasi	"	75
Rukis, Eesti	"	—	Põlevkivi, I sort A	"	10
" Vene	"	355—360	" I " B	"	9
" Poola	"	—	" II "	"	7,50
Kaerad, toidu	"	275—280	" III "	"	5
Odrad, õlle	"	—	" Fenolaat	"	150
Odrad, toidu	"	310—315	" Gudroon	"	220
Herned, rohelistes, Hollandi	"	—	" pigi	"	190
Riis, Burma II	"	635	Raud, sordi	"	235—250
Kartulid, eksport	"	55—58	" vits	"	340—520
" piirituse	"	—	" plekk	"	370—510
Kartulitärklis „Superieur“	"	525	" plekk, tsingitud	"	690—770
Piim, pudelites	ltr.	—	Raudtalad	"	250—270
Või, eksport, I sort	pd.	3800—4000	Teras, vedru	"	450—510
Margariin, välismaa	"	2440	" tööriistade	"	1200—1400
" kodumaa	"	1950—2080	" talla	"	—
Kaseiin, Eesti	"	1300—1350	Belgia reejalase teras, sitkus 45	"	—
Juust „Schweitsi“, kodumaa	"	2700—2900	Malm	"	—
Munad, eksport I s. (kast 1440 tk.)	kast	8280	Inglitina	"	11.000—11.200
" II s. (" 1440 tk.)	"	7200	Seatina	"	1300—1350
Kakao, Hollandi	pd.	2800—3000	Vaskplekk, punane	"	3400—3600
" Inglise	"	2400—2600	" valge	"	3200—3400
" Ameerika	"	1800—2000	Tsink-plekk	"	1800—2200
Kohv, Rio, Santos	"	4800—5200	Masinaõli, Vene,	"	480—530
" Kesk-Ameerika sordid	"	5900—7700	" Ameerika	"	570—640
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tsei-	"		" mootori	"	700—760
" Ion	"	9000—9800	" auto	"	950
" " Orange Pekoe, Java	"	8000—9000	Linaseemneõli	"	1310
" " Moning, Hiina	"	4700—5400	Värnits	"	1350
Suhkur, peenike, valge, Dantsigi	"	—	Tsilindriõli, Vene	"	625—950
" " " Saksam.	"	—	" Poola	"	—
" " " Tshehhosl.	"	770—775	" Ameerika haril. aur. 280 ⁰	"	570—590
Suhkur, peenike, valge, Java	"	760—765	" ülekuum. " 320 ⁰	"	935—975
" " " Guatemala	"	760—765	Põlevkiviõli	"	170
Siirup, kartuli, 420/0	"	600	Nafta, Vene	"	—
Glükoos	"	575	" Ameerika	"	215—225
Sool, lahtine, Saksa	"	52—54	Petrooleum, Vene, sisternid ja	"	
Heeringad, Yarmouth, Mat-			vaadid	"	300—310
ties	tünn	4800—5100	" Poola, sist. ja vaadid	"	—
Heeringad, Yarmouth Mat-	"	5200—5400	" Am., sistern. ja vaadid	"	300—310
fulls	"	5100—5200	Bensiin, Vene	"	—
Heeringad, Shoti, Matties	"	5600—5700	" Ameerika	"	515
" " Mattfulls	"	2800—3000	Piiritus, eksport (excl. vaat) fob	ltr.	45
" " Norra Slo	"	—	Pesusooda, välismaa	pd.	—
Rasvaheeringad	"	—	" kodumaa	"	150—155
Liha, sea, I sort	pd.	1280—1360	Seebikivi	"	490—505

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	9600
" tsinkvalge, välism. "	1575
" tinavalge, " "	1500
" ooker, " "	360—470

Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. pd.	1980
" " Tshiili pd.	425
" superfosfaat 18—20% kott	580
" thomasjahu 16—17% " "	575
" kaalisool 30%, 100 kg. "	765
" " 40% " " "	995
" kainiit 12% " " "	55—60

Väavelhupammoniaak kott	1900
Lubjalämmastik " "	1800
Vosvoriit, Eesti 6% 6 pd.	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30% " "	500
Paber, rotatsiooni pd	440
Tsement, Portland, Kunda	
puüt 10 pd. 10 nl. tünn	875
Tsement, Aseri " "	875
Kriit, toores pd.	—
" pestud " "	118—120

Asfalt " "	120
Kivitõrv " "	300—320
Puutõrv " "	380—400
Lubi " "	43—50
Kips, tükides " "	25
" jahvatatud " "	40
" krohvimise " "	60—70

Telliskivid, I sort tuhat	7000—8000
A.-s. „Silikaat“ " "	—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi) " "	3500—4650

Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmist, pd. I s. pd.	5400—5600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort " "	6000—6200

Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort " "	5600—5800
Tooresnahk, väikesed ja suured " "	—
Silikaat D/B/B " "	—

Puumaterjalid, saetud " "	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall. " "	—
" IV s " "	—
" propsid; 7×7 " "	—

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettiin tonni sh.	20/—
" — Gent " "	18/—20/—
" — Dundee " "	32/6
" — Belfast " "	50/—

Takud

Puumaterjalid

	Standard	
Tallinn — London " sh.	37/6—42/6	
" — E. C. C. P. (Inglise idarand) " "	—	
" — Antwerpen " "	35—37/6	
" — Southampton " "	—	
" — Manchester " "	50/—	
" — Amsterdam " "	—	
" — Dundee " "	—	

250% talve juuremaks.

Segakaup

Tallinn — Stettiin tonni sh.	12—25/—
" — London " "	—
" — Stokholm " Rkr.	12—30

Või

Tallinn — Stettiin tünn sh.	1/6
---------------------------------------	-----

Kartulid

Tallinn — Stokholm tonni Rkr.	9—
---	----

Tallinna börsi kursisedel.

		13 V.	16 V.	18. V.	20. V.	23. V.	25. V.	27. V.
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	372	372	372	372	372	372	372
1 naelsterling	O.	1808	1806	1806	1806	1806	1807	1807
	M.	1823	1821	1821	1821	1821	1822	1822
100 Saksariigimark	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	8840	8840	8840	8840	8840	8840	8840
100 Soome marka	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	937	937	937	937	937	937	937
100 Rootsi krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9985	9985	9985	9985	9985	9985	9985
100 Daani krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9950	9950	9950	9950	9950	9950	9950
100 Prantsuse franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1445	1445	1445	1445	1445	1445	1445
100 Hollandi guldenit	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	14.910	14.910	14.910	14.910	14.910	14.910	14.910
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7150	7150	7150	7150	7150	7150	7150
100 Tšehhoslovakkia krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	1100	1100	1100	1100	1100	1100	1100
100 Helveetsia franki	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	7175	7175	7175	7175	7175	7175	7175
100 Norra krooni	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	9650	9650	9650	9650	9650	9650	9650
1 belga	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50
100 Itaalia liiri	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	2010	2000	2025	2025	2025	2010	2025
100 Ungari pengot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	65.25	65.25	65.25	65.25	65.25	65.25	66.25
1 Austria shilling	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50
1 tsherv. rubla tshekk	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50	189.50
1 Poola slot	T.	—	—	—	—	—	—	—
	O.	38.—	38.—	38.—	38.—	38.—	38.—	38.—
1 Eesti kroon	T.	100	100	100	100	100	100	100
	O.	—	—	—	—	—	—	—

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav toimetaja H. Anto.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk t. 2.